

LIETUVOS AMBASADORIAUS VIZITAS LOS ANGELES MIESTE

Iš kairės: Garbės gen.konsulas Vytautas Čekanauskas, Los Angeles konsulinio korpuso dekanas, Kroatijos gen.konsulas dr.Miso Munirvana, ambasadorius Vygaudas Ušackas ir Los Angeles World Affairs Council prezidentas .J.Curtis Mack,II.

Su Los Angeles Times redakcijos nariais: Dick Williams, Andrew H.Malcolm, Mark J.Porubcansky ir ambasadorius Vygaudas Ušackas.

Susitikime su Baltu Lygos vadovybe. Iš kairės: ambasadorius Vygaudas Ušackas, Avo Piirsild ir Valdis Pavlovskis.

Apsilankius The American Jewish Committee įstaigoje, Los Angeles. Iš dešinės: Robert Guffey Ellenson, direktorius tarptautinių ir tarpreliginių santykių reikalams, ambasadorius Vygaudas Ušackas, Gary Greenbaum, Vakarinio rajono direktorius ir kiti komiteto nariai.

DVYLIKTOJO LIETUVOS PREMJERO IŠBANDYMAS

Vilnius/Londonas, rugpjūčio 8 d. (ELTA). Lietuvos Premjeras, dvyliktas per 10 nepriklausomybės metų, turi pagaliau įstatyti privatizavimą į teisingas vėžes, - tokios viltys reiškiamos "Financial Times" rugpjūčio 8 d. numeryje.

Lietuvius vyriausybės kaita domina mažiau negu karšta vasara. Mat tokie karščiai čia pasitaiko kartą per daugelį metų, o vyriausybės keičiasi beveik kasmet, pažymi įtakingasis Didžiosios Britanijos verslo dienraštis. Jame pabrėžiama, kad paskutinė valdžios krizė, kai Rolandą Paksą pakeitė Algirdas Brazauskas, lietuviams atrodo kaip sezoniškai neišvengiamas reiškinys.

"Financial Times" korespondentas Rafael Behr rašo, kad toks lietuvių flegmatiškas ne be pagrindo. Jau dvyliktas Premjeras per dešimt nepriklausomybės metų - A.Brazauskas - po socialdemokratų pergalės parlamento rinkimuose pernai rudenį laukė gerą pusmetį savo valandos, kol žlugo trapi R.Pakso liberalių pažiūrų koalicinė vyriausybė, kaip ir pirmtakės subyrėjusi dėl tarpusavio nesantaikos privatizavimo klausimais.

Vieningą požiūrį į Lietuvos planus įstoti į Europos Sąjungą ir NATO nuolat graužė kairiųjų ir dešiniųjų jėgų priešprieša. Ir kai tik iškyla klausimas dėl valstybinio turto paskirstymo, iš vienybės nelieka nė šnipšto, pabrėžia straipsnio autorius.

Matyt, todėl iš įvairių Lie-

tuvoje girdėtų nuomonių jis išskiria Lietuvos tarptautinių ryšių ir politikos mokslų instituto direktoriaus Raimondo Lopatos žodžius: "Svarbiausia dabar A.Brazauskui nepadaryti klaidos privatizavime".

Svarbūs Premjero dienvartėkės klausimai yra energetikos sektoriaus reforma, kurios reikalaujama stojant į ES, bei sutartys dėl tarptautinių paskolų, žinoma, svarbus ir politinių "kasyklų laukas", nes Lietuva didžiąja dalimi priklauso nuo Rusijos naftos ir dujų, vardiija "Financial Times". Dienraštis supažindina savo skaitytojus visame pasaulyje su svarbia Lietuvos vyriausybei užduotimi - parengti valstybinės dujų įmonės pardavimo modelį; būtent šios užduoties vykdymas įrodė R.Pakso Kabineto neveiksmingumą. Nesvarbu, koks bus šis modelis, vis tiek reikės susitarti su Rusijos dujų milžine "Gazprom", kuri per savo vartotojus daro spaudimą Vilniui.

Politikų balansavimas

Primenama taip pat apie jau išspręstą kitą svarbų reikalą - parlamento nariai pritarė, kad būtų parduotas "Mažeikių naftos" akcijų paketas Rusijos bendrovei "Jukos" už ilgalaikį naftos tiekimą Mažeikių naftos perdirbimo gamyklai bei investicijas į ją.

Dienraštyje pabrėžiama, kad ši sutartimi turėtų baigtis Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos naftos tiekimu blokada, prasidėjusi nuo to laiko, kai įmonės valdymą perėmė

JAV bendrovė "Williams International". Daug ginčų sukėlęs naftos ūkio privatizavimas baigėsi tuo, kad nuošalyje liko nuo sovietmečio laikų naftą tiekusi Rusijos bendrovė "Lukoil".

Ši istorija labai akivaizdžiai parodo, kaip Lietuvos politikams teko atsargiai balansuoti tarp Rytų ir Vakarų, rašo straipsnio autorius.

Jis taip pat teigia, jog bendradarbiavimas su JAV bendrove "Williams" glaudžiai susijęs su Lietuvos troškimu tapti NATO nare. Nenuostabu, kad dešinieji labai jautriai reagavo į A.Brazausko kontaktus su Rusijos verslininkais ir jo sovietinę politinę praeitį. (Tą praeitį priminė ir "New York Times" dienraštis. - Red.)

Vis dėlto A.Brazauskas nuo kadencijos pradžios pasistengė išsklaidyti daugelį varžovų nuogastavimų ir sudarė nepriekaištingos reputacijos vyriausybę. Iš buvusio kabineto liko užsienio ir gynybos ministrai, o finansų bei ūkio ministrais buvo paskirti savo srities specialistai nepartiniai.

"Financial Times" nepamiršo ir A.Brazausko išvykos į Briuselį įsiteikti ES plėtros viršininkui Guenther Verheugen bei NATO generaliniam sekretoriui lordui George Robertson. "A. Brazauskas nėra siaurų partinių pažiūrų politikas", - šiais Vilniaus mero liberalo Artūro Zuoko, kurio pažiūros artimos Prezidentui Valdui Adamkui, žodžiais baigiamas straipsnis dienraštyje "Financial Times".

SPALIO PRADŽIOJE - DEŠINIŲJŲ JUNGTUVĖS

Šių metų spalio 6 dieną Vilniuje įvyks dešiniųjų politinių jėgų - Demokratų, Nepriklausomybės, Tėvynės liaudies partijų, Lietuvos laisvės lygos ir Lietuvių tautininkų sąjungos jungiamasis suvažiavimas.

Tokį sprendimą priėmė Vilniuje posėdžiavusi šių partijų koordinacinė taryba. Ją

sudaro šių partijų pirmininkai arba jų įgalioti asmenys.

Kadangi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pozicija dėl jungimosi nėra visiškai aiški, minėtų partijų koordinacinė taryba raštu kreipėsi į sąjungos vadovybę, prašydama sudaryti derybų grupę ir dar šį mėnesį pradėti derybas dėl jungimosi.

Liepos pabaigoje įvykusioje Lietuvos dešiniųjų partijų trečiojoje konferencijoje buvo priimtas nutarimas siūlyti būsimą jungtinę partiją pavadinti Lietuvos dešiniųjų sąjunga. Tačiau galutinį sprendimą dėl būsimos partijos pavadinimo, programos ir įstatų priims jungiamasis partijų suvažiavimas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

▪ "AMBER HOPE 2001" PARODYS LIETUVOS KARIUOMENĖS PASIRUOŠIMĄ

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (ELTA). Mes norime parodyti NATO valstybėms, kaip mes galime vadovauti visai mūsų kariuomenei, ir ne vienos, o kelių operacijų metu, spaudos konferencijoje apie pratybas "Amber Hope 2001" sakė Lietuvos kariuomenės vadas brigados generolas Jonas Kronkaitis. Pratybos vyks Gaižiūnų poligone Rukloje ir Centriniam poligone Pabradėje rugpjūčio 29 - rugsėjo 6 dienomis. Pagal dalyvių skaičių "Amber Hope 2001" bus didžiausios pratybos Lietuvoje. Iš viso pratybose "Amber Hope 2001" dalyvaus beveik trys tūkstančiai karių iš keturiolikos valstybių.

Kaip spaudos konferencijoje pažymėjo projekto "Amber Hope 2001" karininkas majoras Valdas Kibartas, pirmą kartą Lietuvoje planuojant pratybas buvo vadovautasi NATO dokumentais. "Amber Hope 2001" vyks pagal taikos operacijų scenarijų. Kariai mokysis elgtis su minomis, patruliuoti, veiksmų stebėjimo ir kontrolės postuose, pirmosios pagalbos, sąveikos tarp įvairių ir įvairiausių dalinių.

Pratybose dalyvaus tarptautiniai batalionai "BALTBAT" ir "LITPOLBAT", tai pirmos jų bendros pratybos. Be to, bus suformuotas bendras Lietuvos, Jungtinės Karalystės, Italijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų karių batalionas.

Šiame pratybose pirmą kartą didelis dėmesys bus skiriamas žiniasklaidos atstovams. "Žurnalistai galės dalyvauti ne tik kaip informacijos rinkėjai, bet ir kaip asmenys, bendradarbiaujantys su mūsų kariais", sakė Jonas Kronkaitis.

Kalba Lietuvos kariuomenės vadas brg. gen. J. Kronkaitis Lenčių miške atidengiant paminklą žuvusiems partizanams.

J. Matulio nuotr.

Pratybų direktoriaus Gedimino Dapkevičiaus teigimu, bus stengiamasi, kad mokymai paliktų teigiamų pėdsakų ir Ruklos miesteliui - bendromis kariuomenės ir savivaldybės pastangomis bus taisomi keliai, yra žinių, jog kai kurios pratybose dalyvausiančios šalys atveš dovanų.

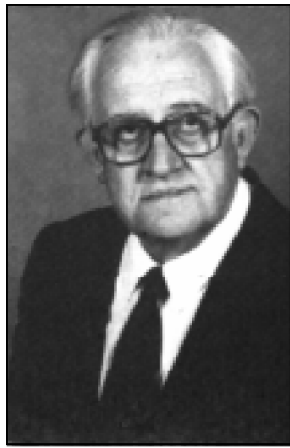
ELTA primena, jog pratybos "Amber Hope" Lietuvoje rengiamos kartą per dvejus metus nuo 1997-ųjų. Iš pradžių jose dalyvavo tik Danija, Lenkija ir Lietuva, nuo 1999-ųjų prisijungė kariai iš Rumunijos ir Vokietijos.

Šiais metais laukiama dalyvių iš Kanados, Čekijos, Danijos, Estijos, Suomijos, Vokietijos, Italijos, Latvijos, Olandijos, Lenkijos, Švedijos, Jungtinės Karalystės bei Jungtinių Amerikos Valstijų. Pratybas stebės atstovai iš Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos ir Gruzijos.

▪ **PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS** iš Aukščiausiojo Teismo pirmininko Vytauto Greičiaus pareikalavo kuo greičiau pašalinti iš teisėjų korpuso tuos teisėjus, kurie gali sąmoningai taikyti lengvesnes kardomasias priemones įtariamiesiems sunkiais nusikaltimais. Po susitikimo su Prezidentu paaiškėjo, jog V.Greičius kalčiausiais narkotikų gamintojų paleidimo istorijoje laiko ne teisėjus, o bylose figūruojančius prokurorus.

▪ PARLAMENTARAS NORI KAVOS ANT SEIMO STOGO

Parlamentaras socialliberalas Eduardas Šablinskas ant Seimo stogo siūlo įrengti lauko kavinę. Kaip pranešė "Lietuvos žinios", E.Šablinskas įsitikinęs, kad kavinė ant Seimo stogo nebūtų labai brangus projektas. Pasak Seimo nario, ant stogo užtektų pakloti medines grindis, pastatyti staliukus, kėdes ir skėčius. Šis E.Šablinsko noras šiemet nebus įgyvendintas, nes Seimui trūksta pinigų.

Algirdas Pužauskas

Izraelio kariniai malūnparniai liepos 31 d. puolė palestiniečių Nablus mieste septynių aukštų pastatą. Raketos daužė trečiąjį pastato aukštą. Čia žuvo aštuoni palestiniečiai Hamas organizacijos nariai, aukšti tos radikalų kovotojų grupės pareigūnai, gatvėje žuvo du vaikai, sprogimai ir stiklo šukės sužeidė daug palestiniečių. Dešimtį mėnesių užsitęsios kovos vėl sugriovė Amerikos siūlomas paliaubas. Į šį puolimą gan piktai atsiliepė Valsybės departamentas, pavadindamas jį "nereikalinga provokacija". Šeikas Ahmed Yassin, dvasinis Hamas organizacijos vadas, pareiškė reporteriams savo štabe Gazos pakraštyje, kad už šį puolimą izraeliečiai turės sumokėti didelę kainą. Į visus kaltinimus atsiliepė Izraelio premjero Sharon patarėjas Daniel Ayalon, pasakęs, kad palestiniečių vadovybė kalta dėl visų smurto veiksmų, o Izraelis yra priverstas gintis.

Liepos 30 palestiniečiai susikirto su Jeruzalės miesto policija prie svarbiausios musulmonų mečetės ir ten pat esančios judaizmui svarbios Raudų sienos. Žuvo šeši palestiniečiai, sužeisti 15 žydų, suimti 28 arabai.

Nablus miestas yra svarbus palestiniečiams, nes čia, Izraelio žiniomis, veikia slaptas ginklų fabrikas, yra arabų universitetas, kuris paruošia

KAS LAUŽO ŽMOGAUS TEISES?

aktyvistus, kovojančius prieš Izraelio okupaciją Vakarų krante. Didžiausios demonstracijos paprastai prasižada su žuvusių palestiniečių laidotuvių procesijomis. Jauni arabai tuomet prisiekia keršyti už žuvusių gyvybę ir pralietą kraują. Gan dažnai jauni arabai miršta slapta gamindami primityvias bombas, joms ne laiku sproguos arba paaukvoja save, susisprogdindami žydų lankomose vietose arba keliaujančius autobusuose. Izraelio spauda tokius savižudžius vadina "kriminaliniais teroristais" ir pripažįsta, kad prieš juos neįmanoma laimėti, nors Izraelis naudoja karo aviaciją ir šarvuotus.

Dar vienas Izraelio rūpestis yra kai kurių Europos valstybių nedraugiškumas. Daugelio valstybių spauda palaiko daugiau Palestinos vadovybės pusę ir kaltina Izraelio vyriausybę per dideliu palestiniečių žmogaus teisių laužymu Izraelio užsienio reikalų ministerija jau išpėjo savo vyriausybės narius būt atsargiems, nes tarptautinės demokratinės agentūros kai kuriose šalyse labai uoliai veikia prieš žmogaus teisių laužytojus. Jau yra paliesti tokie buvę politiniai veikėjai, kaip Čilės buvęs karinis diktatorius Augusto Pinochet ir Jugoslavijos buvęs prezidentas Slobodan Milosevič, laikomas Olandijos kalėjime. Belgijoje jau buvo apkaltintas dabartinis Izraelio premjeras Ariel Sharon, kuris prieš 19 metų buvo Izraelio gynybos ministras. Jis tuomet planavo ir vadovavo karo veiksmams Libane. Ten Izraelio sąjungininkai puolė Palestinos pabėgėlių stovyklą. Tie sąjun-

gininkai buvo Libano krikščionių "falangistai". Jie stovykloje išžudė šimtus palestiniečių moterų ir vaikų, buvo apkaltinti karo nusikaltimais. Generolas A. Sharon turėjo pasitraukti iš gynybos ministro vietos. Dabar Belgijoje tos stovyklos žuvusių giminaičiai jau nusišamdė advokatus, kurie paskelbė kaltinimus dabartiniam Izraelio premjerui. Tie kaltinimai labai nemalonūs premjerui. Britanijos televizijos stotys birželio mėnesį rodė plačią tų palestiniečių stovyklos pergyvenimų apžvalgą, kurioje dalyvavo ir 28 Sabra ir Shatila skerdynes pergyvenusiu arabų. Jie reikalavo, kad Belgijos valdžia patrauktų Sharon į teismą. Tai išgirdęs premjeras Sharon pats nusišamdė advokatą, kuris jį gintų.

Nemaloni padėtis kilo ir Danijoje, kur Izraelio ambasadoriumi tapo buvęs Izraelio slaptosios žvalgybos viršininkas Carmi Gillon. Jis supykino daug danų savo pareiškimu, kad "nuosaikus teroristų skatinimas juos tardant" yra leistinas ir priimtinas. Tą pareiškimą pasmerkė Danijos spauda, rašydama, kad tokio ambasadoriaus Danijai nereikia. Izraelio užsienio reikalų ministerija savo pareiškime priminė garsų žydų persekiotoją nacių Vokietijos laikais Adolf Eichmann, kuris buvo Izraelio saugumo agentu suimtas Argentinoje, teistas Izraelyje ir pakartas 1962 metais. Tuomet niekas nekaltino Izraelio saugumo valdininkų veiklos, pareiškė Izraelio užsienio reikalų ministerijos patarėjas Alan Baker.

Nukelta į 3 p.

Izraelio vadai, dažniau negu kurios nors kitos valstybės, lankosi Washingtono. Nuotraukoje jų užsienio reikalų ministras Shimon Peres pas JAV prez. George Bush, kuris patarė jam gerinti santykius su arabais ir rimtai pradėti pasitarimus su palestiniečiais.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

“SUIMKIT MANE IR IŠVEŽKIT, AŠ MIRTIES NEBIJAU”

Lietuvoje daug renginių, skirtų vyskupo Motiejaus Valančiaus 200-osioms gimimo metinėms. Ypač jis prisimenamas Kretingos apskrityje kaip liaudies švietėjas, istorikas, lietuvių prozos pirmtakas, lietuvių tautos vyskupas. M. Valančius gimė 1801 m. vasario 28 dieną Nastrėnų kaime, Salantų parapijoje, o mirė 1875 m. Kaune.

Kelią į mūsų tautos švietėjus pradėjo Žemaičių Kalvarijos dominikonų mokykloje. Mokytis jam padėjo Milašaičiuose kunigavęs dėdė, irgi Motiejus Valančius. Vėliau mokėsi Varnių kunigų seminarijoje. 1828 m. baigė Kauno seminariją ir buvo išventintas kunigu ir jam suteiktas teologijos magistro laipsnis. Literatūrinę veiklą pradėjo Kražiuose, būdamas mokyklos kapelionu ir kurdamas biblioteką. Istorikai teigia, kad Kražiuose jis pradėjo rinkti medžiagą Žemaičių vyskupijos istorijai, dalį jos ir pats parašė. Čia būdamas jis pradėjo garsėti lietuvių šviesuomenės tarpe ir Bažnyčios vadovybė pakvietė jį į Vilniaus dvasinę akademiją pastoralinei teologijai ir biblinei archeologijai dėstyti. Peterburge susipažino su Simonu Daukantu. 1845 m. paskirtas Varnių Kunigų seminarijos rektoriumi, išleido “Žemaičių vyskupystę.

1850 metų pavasarį prasidėjo ketvirtį šimtmečio trukęs jo vyskupavimas. Jo metu daug dirbo skleisdamas lietuvių raštingumą, ypač tautoje blaivybę. Nors Valančiaus įsteigtas blaivybės brolijas uždraudė Muravjovas, tačiau jos atliko nepaprastą vaidmenį mūsų tautai. Vyskupas Valančius - tai didžiulė Visagalio dovana Lietuvai. Jo veikla buvo tokia įvairi, kad ir šiandien dar nepajėgiama aprėpti jo asmenybę. Jis rūpinosi liaudies žmonėmis, bet taip pat ir to meto šviesuomenės dvasiniu išprusimu. Jo meilė vienodai apėmė visus ganomuosius, nepaisant kalbos ar tautybės, - ne tik lietuvius, žemaičius, bet ir Kuršo latvius, latgalius ir lenkiškai kalbančius Lietuvos bajorus.

Po 1863 metų sukilimo Varnių seminariją perkėlus į Kauną, ten gyvendamas vysk. Valančius suaktyvino savo veiklą. Uždraudus spaudą, organizavo lietuviškų knygų leidimą Prūsijoje. Žemaičių vyskupo Rusija neapkentė. Norėjo pašalinti iš vyskupų, grasino ištremti iš Lietuvos, uždaryti į vienuolyną. Bet rusai bijojo, kad nesukiltų žmonės, nes Žemaičių vyskupas turėjo didžiulį autoritetą, jog tai tuoj galėjo sukelti naują sukilimą. Valdžios klausinėjamas, jis laikydavosi labai kietai. Ne kartą jį išsikvietęs Kauno gubernatorius grasino, sakydamas, jog valdžiai žinoma, kad jis kurstas nepaklusnumą, rašąs prieš valdžią raštus, remiąs kunigus, kurie už dalyvavimą sukilime buvo ištremti. Vysk. Valančius gubernatoriui atsakęs: “Tai suimkit mane ir išvežkit, aš senas ir mirties nebijau”.

O kaip Valančiaus riekia šiandien Lietuvoje! Kai liepos 14 Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose prie lūžtančių nuo valgių ir gėrimų stalų susirinkę pustrėčio tūkstančio žemės ūkio žmonių šventė A. Brazausko grįžimą į valdžią, tai tuo pačiu metu Kretingos apskrityje vyko degtinės gėrimo varžybos, pasibaigusios jų nugalėtojo mirtimi.

Lietuvos vyskupai, kai šie metai yra paskelbti vyskupo M. Valančiaus metais, išleido specialų raštą, kurį spausdiname šio laikraščio 8 puslapyje.

S. Tūbėnas

ĮVYKIAI, KĖLĖ LIETUVOS VARDĄ

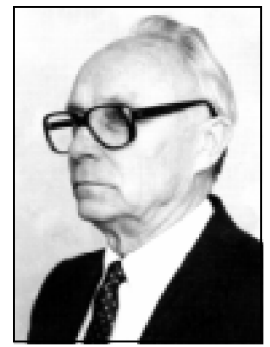
Praėjusį sykį rašiau apie tai, kaip “Lituanicos” skrydis teigiamai paveikė lietuvių nuotaikas. Tas skrydis tebuvo tikrai pradžia. Paskui sekė dar keli įvykiai, kurie bent studentijos ir jaunimo nuotaikas pakėlė. Aiškiai neprisimenu, bet manyčiau, kad 1936 m. Lietuvos baletas sėkmingai gastroliavo Londone ir Monte Carlo, kur susilaukė spaudos ir kritikų palankių atsiliepimų. Ir Lietuvos spaudoje buvo plačiai apie tas Lietuvos baletu gastroles rašoma.

Anais laikais, kiekvienas teigiamas Lietuvos vardo pamėnėjimas, buvo žymiai reikšmingesnis, negu dabar. Nes dabar dažnai būtų žymiai geriau - jeigu būtų rečiau jis minimas. 1936 - 1937 m. Lietuvos vardas pradėjo kilti sporte. Mes, vyresnieji, dar atsimename 1937 m., kai Rygoje vykusiose II - siose Europos krepšinio pirmenybėse Lietuva laimėjo Europos čempiono vardą. Ta žinia, Kaune gyvenantį jaunimą, suelektizavo beveik taip pat, kaip “Lituanicos” skrydis. Rašančiojo atmintyje tai yra neužmirštamai įsirėžę. Buvau gana pastovus operos lankytojas. “Faustą” teko matyti 4-tą ar 5-tą sykį. Bet niekuomet dar nebuvo tekę matyti pilno pastatymo - su “Valpurgijų naktimi”. Porą sykų buvo rašyta, kad bus ir “Val-

purgijų naktis”. Bet, deja, atvyko berods Marijampolės gimnazijos ekskursija ir “Valpurgijų” dalis buvo išbraukta. Kitą sykį buvo berods mokytojų suvažiavimas - tai ir vėl ne viskas buvo rodoma. Spaudoje buvo rašoma, kad Lietuvoje tebėra Viktorijos laikų moralė.

Jos vardas ir era buvo labai aukštai iškelta. Kadangi tai buvo Britų imperijos aukso amžius. Ir anglai pagrįstai galėjo sakyti, kad jų imperijoje saulė niekuomet nenusileidžia. Be to, jos vyras Coburgo kunigaikštis princas Albertas, buvo labai populiarus. Ne toks pasipūtęs, kaip Viktorija. Kuri buvo ne tik per daug nutukusi, bet ir labai kaprizinga. Bet jai sekėsi. Galbūt norėdamas jos užgaidas patenkinti, Didž. Britanijos parlamentas ją paskelbė Indijos imperatore (1876 m.).

Dabar sugrįžkime prie “Fausto” ir krepšinio pirmenybių Rygoje. Spaudoje ir Valstybės teatre prie kasos buvo skelbimas, kad sekmadienį po pietų bus “Faustas” su Kipru Petrausku ir su “Valpurgijų naktimi”. Visi bilietai buvo iš anksto išparduoti. Bet ir vėl ta pati istorija kartojo. Per pirmą pertrauką buvo pranešta, ad gal apie 4:30 iš Rygos grįžta Lietuvos krepšinio komanda - Europos čempionai. Ta proga

Juozas Žygas

K. Petrauskas vyks į geležinkelio stotį, kur vyks iškilmingas krepšininukų sutikimas. Tad dėl tos priežasties “Valpurgijų nakties nebus! Bet dėl to niurzgėjų salėje neteko girdėti.

Gal 10 - 15 min. prieš spektaklio pabaigą gana daug žmonių kilo ir ėjo per duris. Ta proga ir aš pasinaudojau. Geriau anksčiau prie autobuso sustojimo stovėti. Nes sekmadieniais autobusai Rotušė - A. Panemunė rečiau tevaikščiojo. Netrukus atvažiavo autobusas, žinoma, jis jau buvo pilnas. Tik šoferiui paraginus, keleiviai šiek tiek į vidų paslinko. Tad turėjau laimės nors viena koja ant laiptuko stovėti. Bet vis tik važiavau ir 40 cent. sutaupiau, o tai, anais laikais, buvo bokalas alaus. Tad dar litą pridėjus grįžtant iš stoties, bus galima ir į Studentų barą užsukti, kur normaliai “chebra” rinkdavosi. Ta “chebra” - tai buvo maždaug mano amžiaus futbolo sirgaliai. O dabar Lietuvai tapus Europos krepšinio čempionu, reikės persiorientuoti ir daugiau apie krepšinį žinoti!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Keliais sakiniiais

Atkelta iš 2 p.

- **JAV vyriausybės** saugumo reikalų patarėja Condoleezza Rice lankėsi Maskvoje, kur tarėsi dėl strateginių ginklų apribojimo planų. Jie bus svarstomi abiejų valstybių prezidentų susitikimuose. Patarėja C. Rice tarėsi su Rusijos užsienio reikalų viceministru Georgy Memedov ir su Rusijos saugumo tarybos sekretoriumi Vladimir Ruchailo. Patarėja C. Rice nurodė reporteriams, kad “Šaltasis karas” yra istorijos sąvartyne, atominėms galybėms reikia susitarti dėl naujų strateginių planų. Amerikos nutarimas sukurti gynybos sistemą nenukreipta prieš Rusiją, tačiau naujų strateginių ginklų neseniai įsigijo Indija ir Pakistanas. Juos pasigaminti bando Šiaurinė Korėja, Irakas, Iranas, Sirija, Libija.

- **Šiaurinės Korėjos** vadas Kim Jong Il atvyko į Rusiją specialiu traukiniu. Pernai jis

panašią kelionę atliko Kijuje. Piliečiai apie šį vizitą sužinojo tik diktatoriui jau grįžus namo. Maskva irgi neskelbė apie šį apsilankymą, nors prezidentas Vladimir Putin atsiuntė regiono gubernatorių Konstantin Pulikowski pasitikti aukštą svečią.

- **Britanijos** karalienė Motina, kuri rugpjūčio 4 d. šventė savo 101 gimtadienį, buvo priimta į ligoninę. Gydytojai nustatė, kad ji turi anemiją ir ji gavo dozę kraujo. Labai populiarai senutė karalienė atvyko ligoninėn pėsčia.

- **Afganistano** valdžią jėga paėmęs Taliban musulmonų sąjūdis paskelbė Pakistane, kad Taliban vadai atsimena, kaip Amerika padėjo Afganistanui išsivaduoti iš Sovietų primesto komunistinio režimo, už tai yra Amerikai labai dėkingi ir norėtų išlaikyti draugiškus santykius.

- **Tarptautinis Hagos** teismas baigė svarstyti kaltinimus

garsiam Serbų generolui Radislav Krstic, kuris vadovavo Srebrenica miesto ir apylinkių etniniam valymui. Kaltinimus baigė skaityti amerikietis prokuroras. Kaltinamasis nužudęs apie 7,000 bosniečių musulmonų, o kitus išvaręs iš jų apgyventų vietovių. Byla buvo vedama jau penkerius metus, apklausinėta šimtai liudininkų. Generolas kaltu neprisipažino, sakė tik vykdęs vyriausybės įsakymus. Jis gavo 46 m kalėjimo.

- **Amerika** atsiskakė prisidėti prie vadinamo Kyoto protokolo, kurį pasirašė 178 valstybės. Tas susitarimas pasisako prieš oro teršimą, kuris gali paveikti pasaulio klimata, atskirų žemynų temperatūrą. JAV atsiskakė išleisti tarptautinius inspektorių, nes ji ir be tų susitarimų yra oro taršos priešininkė ir veiksmingiausia kovotoja prieš šiltnamio dujas. Paskutinė konferencija vyko

Nukelta į 4 p.

LIETUVA IR PASAULIS

PREKYBININKŲ KONFERENCIJA?

Pirmą kartą Baltijos šalyse viešinti aukšta Niujorko merijos pareigūnė negailėjo komplimentų gerai sutvarkytam Vilniui, kurį įvertino kaip tikrą europietišką miestą ir ne kartą lygino su Milanu.

Tokius išpuščius Niujorko mero administracijos įgaliotinė tarptautinio verslo klausimams Linda K.Gras, kaip praneša ELTA, išsakė susitikusi su Vilniaus mero pavaduotoju Juozu Imbrasu.

Vilniaus mero pavaduotojui L.K.Gras pristatė Niujorko merijos politiką pritraukiant užsienio investicijas į miestą.

Niujorke ketinančioms steigti atstovybes kompanijoms merijoje suteikiama nemokama informacija apie šalies mokesčius, procedūras, reikalingas pradėti verslą, teikiamos teisininkų bei auditorių konsultacijos. Taip pat išsami informacija pateikiama internete, kur kompanijos gali siųsti savo klausimus. "Geležine taisykle" L.K.Gras pavadino reikalavimą į tokius paklausimus atsakyti per dešimt dienų.

J.Imbrasas teigė esąs susidomėjęs Niujorko savivaldybės patirtimi, kaip pritraukti kuo daugiau užsienio investicijų turint ribotą miesto biudžetą. Juolab, kad jas turėtų paspartinti ir vis realesnės Lietuvos galimybės tapti Europos Sąjungos nare.

Kalbėdama apie Vilnių, L.K.Gras užsiminė maniusi atvyksianti į pokomunistinės architektūros miestą su masyviais statiniais, tačiau ji buvo nustebinta europinės architektūros, restauruotų pastatų, miesto švaros ir žalumos pačiame miesto centre. Taip pat ji sveikino Vilniaus miesto vadovus sėkmingai išsprendus saugumo problemą mieste - Niujorko merijos atstovė naktį teigė nebijojusi vaikščioti po Senamiestį. Pasak jos, amerikiečiams vis dar trūksta informacijos apie Vilnių ir Lietuvą, o čia esama tokių vietų, kurios turėtų būti žinomos visur. Ypač Niujorko atstovę sudomino nacionalinių parkų, ežerų ir miškų gausa Lietuvoje.

PRAŠYMAI UŽ PRIVERSTINIUS DARBUS NACIAMS BUS PRIIMAMI IKI METŲ PABAIGOS

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGTC) iki metų pabaigos pratęsė paraiškų dėl kompensacijų už priverstinius darbus Antrojo pasaulinio karo metais priėmimą.

Šių metų gegužę Lietuvos diplomatams derybose su Vokietija pavyko pasiekti, kad kompensacijos Lietuvos piliečiams, Antrojo pasaulinio karo metais dirbusiems priverstinius darbus Vokietijoje, būtų mokamos ne per Maskvą, o tiesiogiai per vieną iš Lietuvos komercinių bankų. Kaip BNS sakė LGGTC vadovė Dalia Kuodytė, nuo birželio, kuomet centras ėmė priiminėti paraiškas, iki šiol yra surinkta apie 16 tūkst. paraiškų. Pasak jos, vargu, ar visi pateikusiai paraiškas gali pretenduoti į kompensacijas, tačiau į sąrašus yra įtraukiami visi, o šiuo metu vyksta atranka.

Surinkti dokumentai bus siunčiami į dar 1994 metais Maskvoje įsteigtą "Supratimo ir susitaikymo" fondą. Iš pradžių per šį fondą turėjo būti mokamos ir kompensacijos. Toks sprendimas buvo įrašytas pernai liepą Berlyne įkurto fondo "Atminimas, atsakomybė ir ateitis" steigimo įstatyme. Pasak D.Kuodytės, Lietuva neturi partnerinės organizacijos, kuri turėtų visą reikalingą struktūrą - dokumentų įvertinimo, sumų nustatymo. Todėl Lietuva turi kreiptis į fondą Maskvoje, kuriame bus nustatyta žala ir įvertinta.

D.Kuodytės teigimu, jei žmogus bus nepatenkintas sprendimu, jis turės teisę kreiptis į Apeliacinę tarybą, sudarytą iš Lietuvos, Vokietijos ir Rusijos atstovų. Ši taryba iš naujo svarstytų pareiškėjo bylą, jei jo atžvilgiu priimtas sprendimas buvo nepalankus arba jis abejoja jo teisėtumu. Išimtinu atveju bus galima kreiptis į Vokietijos federalinį fondą ir bandyti apginti savo teises. D.Kuodytė pasidžiaugė, kad kompensacija bus pervesti tiesiai pareiškėjui į sąskaitą, "o ne keliaus į Maskvą, ir nepriklausys nuo Maskvos norų pervesti ar nepervesti tuos pinigus".

Lietuvos derybininkai ilgai siekė, kad kompensacijos būtų mokamos tiesiogiai, o ne per Maskvą, taip pat kaip kompromisą Vokietijos vadovams siūlė Tarptautinę migracijos organizaciją Ženevoje.

Iš trijų Baltijos valstybių Lietuva aktyviausiai siekė šio tikslo. Žmonės, dirbę koncentracijos stovyklose, gali pretenduoti į iki 15 tūkstančių Vokietijos markių dydžio kompensaciją, o dirbę pramonės srityje - iki 5 tūkstančių Vokietijos markių.

Asmenims, dirbusiems žemės ūkyje, bus mokamos kompensacijos tik tuo atveju, jeigu liks pinigų nuo pirmųjų dviejų grupių. Žmonės, dirbę kariuomenės reikmėms, negalės pretenduoti į kompensacijas. Iš viso kompensacijoms skirta 10 mlrd. Vokietijos markių.

Nukelta į 10 p.

"Mielas bičiuli" - kreipėsi Prancūzijos prez. Jacques Chirac į Lietuvos prez. Valdą Adamkų Vilniuje. P. Lileikio nuotr.

JAV POLITOLOGAS RAGINA LIETUVĄ NEDARYTI KLAIDŲ

NATO plėtros strategas Ronaldas Asmusas ragina Lietuvą toliau tęsti pasiruošimą narystei NATO ir nedaryti klaidų.

Atostogaujantis R. Asmusas su šeima privatus vizito į Lietuvą atvyko Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Ušacko kvietimu.

Po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi politologas žurnalistams sakė, kad Lietuva turi tęsti savo pasiruošimus narystei NATO. "Dabar mes turime strategiją, darome pažangą ir matome artėjantį finišą. Mano patarimas jums - nedarykite klaidų, tęskite savo namų darbus. Tai lemtingas periodas mūsų ir jūsų istorijoje", - sakė R.Asmusas.

R.Asmuso teigimu, JAV nori atsakymų į du klausimus apie Baltijos šalis. "Pirma, ar šios šalys tokios pat kaip mes, ir antra - jei mums teks eiti į karą, ar jos bus mūsų sąjungininkės", - formulavo klausimus R.D.Asmusas. V. Ušackas pažymėjo, kad Lietuva turi daryti savo "namų darbus" tiek ekonomine, tiek gynybine prasme, kalbant apie finan-

savimo krašto apsaugai išlaidų - 2 procentus bendrojo vidaus produkto. "Savo ruožtu turime tęsti ganėtinai brandžią ir aktyvią politiką su kaimynais", - sakė Lietuvos ambasadorius JAV.

Jis teigė, kad kol kas anksti spręsti, kurios iš 10 norą pareiškusių šalių bus pakviestos prisijungti prie Aljanso. "Savo laiku debatams vystantis bus galima matyti, kurios šalys realiausiai gali būti pakviestos", - sakė V. Ušackas.

Lygindamas buvusio JAV prezidento B.Clinton ir dabartinio prezidento George Bush administracijų santykius su Lietuva, V. Ušackas sakė, kad Vašingtono santykiai su Lietuva buvo ir yra labai geri. "Galime džiaugtis, kad tokia maža valstybė, kaip Lietuva, ar Baltijos kraštai dideliame JAV interesų sraute užima labai aukštą vietą tiek buvusio prezidento, tiek dabartinio prezidento darbotvarkėje", - sakė V.Ušackas.

Po kelių dienų viešnagės Lietuvoje R.Asmusas atostogų tęs Italijoje. Pastarosiomis

dienomis jis lankėsi Latvijoje, kur jį priėmė šalies prezidentė Vaira Vykė-Freiberga.

R.Asmusas dabar yra JAV Tarptautinių santykių tarybos darbuotojas. Jis dirba Vašingtone įsikūrusio Europos tyrimų biuro vyresniojo bendradarbiu.

1997-2000 metais R. Asmusas dirbo JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojo padėjėju Europos reikalams. Valstybės departamente jis buvo atsakingas už JAV politikos NATO plėtros klausimais koordinavimą. Dar anksčiau dirbo vyresniojo analitiku įtakingame tyrimų centre "RAND Corporation" ir buvo vyresniojo analitiku "Laisvės" radijuje. Dalyvaudamas formuojant JAV politiką Aljanso plėtros atžvilgiu, R.Asmusas nedviprasmiškai parėmė Baltijos šalių priėmimą į NATO.

Lietuvos prezidentas V. Adamkus yra apdovanojęs R.Asmusą Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu, o Estijos vadovas Lennartas Meris - Šv.Marijos žemės ordinu.

BNS

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

buvusioje Vokietijos sostinėje Bonoje.

• **Bulgarijos** parlamentas patvirtino premjerų buvusį bulgarų princa Simeon. Jis laimėjo paskutinius rinkimus ir pareiškė nenorį grįžti į monarchijos sostą. Bet veikti demokratinėje respublikoje. Jis į savo kabinetą pakvietė ir Bulgarijoje įsikūrusių turkų atstovą.

• **Valstybės sekretorius** Colin Powell lankėsi Kinijoje, kur kalbėjosi su prezidentu Jiang Zemin, su premjeru Zhu Rongji, su vicepremjeru Qichen. Pasitarimas lieté

strateginių ginklų plėtimo pasaulyje klausimą, ginklų pardavinėjimą atsilikusioms valstybėms, žmogaus teisių lauzymą, Amerikos ginklų Taivanui siuntimą. Sakoma, kad kinų vadai gan šiltai priėmė aukštą JAV valdžios atstovą, leido išvažiuoti keliems kinų disidentams ir nubaustiems kalėti "šnipams". Kinija bandė parodyti, kad su ja galima ne tik prekiauti, bet ir rasti kompromisų politiniuose ginčuose.

• **Makedonijos** vyriausybė sutiko su albanų mažumos reikalavimais pripažinti albanų kalbą irgi valstybine kalba,

nes ja kalba trečdalis Makedonijos piliečiai. Karo paliubos išgalėjo, spaudžiant Europos sąjungos diplomatams ir JAV ambasadai. Kiek sunkiau įgyvendinti albanų reikalaujama amnestiją, kad niekas nebūtų baudžiamas dėl pračities kovų. Albanai reikalauja, kad ateityje į valstybės policiją būtų priimami ir albanų tautybės tarnautojai.

• **Buvęs Indonezijos** prezidentas Wahid išvažiavo į Ameriką, kur Baltimorėje paskirta palata. Jis bus gydomas nuo aukšto kraujo spaudimo ir regėjimo ligų.

LOS ANGELES, CA

NUOSTABI KASPUČIŲ IR PETRONIŲ ŠVENTĖ

Prie baltų ir ružavų rožių puokštėmis papuošto altoriaus Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčios klebonas prel. dr. Algirdas Olšauskas šeštadienį, liepos 28-tą, krikšto sakramentą suteikė antrajai Dainos (Petronytės) ir Virgilijaus Kaspučių dukrelei, kuriai davė Julijos Elenos vardus. Po žodinių krikšto apeigų daugiau nei šimtas kviestų svečių susirinko į taip pat baltomis ir ružavomis rožėmis išpuoštą Tautinių namų salę, kur valandą pabendravę prie kokteilių ir įvairių užkandžių, svečiai buvo pakviesti sėsti prie

seserį Audrą su vyru Bob. Virgiaus krikšto tėvas Jonas Kasputis atskrido iš Connecticut, o krikšto mama Virginija Gunderson iš Washington. Dainos brolis Dainius, pernai išsikėlęs gyventi Čikagon, taip pat atskubėjo į šią šeimos šventę.

Išreiškusi padėką Julytės krikšto tėvams, puikiai atlikusiems savo pareigą bažnyčioje, Daina priminė kad mergaitė buvo krikštijama pagal lietuviškus papročius, taigi jų darbas dar ne pilnai atliktas. Jau prieš važiuojant į bažnyčią, krikšto tėvas įdėjo pinigą į Julytės vystyklėlį, kad

Virgilijus ir Daina Kaspučiai su dukrelėmis Nina Gabriele ir Julita Elena.

Krikšto apeigos šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles. Parapijos klebonas, prel. dr. Algirdas Olšauskas, Virgilijus Kasputis, krikšto tėvas sigitas Vaznelis, Julytė laiko krikšto mama Regina Polikaitienė ir Daina Kasputienė.

pietums padengtų stalų. Julytės mama, Daina Kasputienė, kreipėsi į susirinkusius sveikinimo ir padėkos žodžiais, paaiškindama, kad mažoji jų dukrelė yra pavadinta dviejų ypatingų moterų vardais - abiejų mamų - Julijos Petronienės ir a.a. Elenos Kasputienės. Padėkojo, išvardino ir pristatė iš toliau atvykusius svečius - gimines ir artimuosius: iš Detroito Virgiaus vyriausią brolių Edmundą su žmona Rita ir jų vaikus Vyta ir Liną, brolių Rimą su vaikais Tadu ir Arija,

užaugusi būtų turtinga. Salėje krikšto tėvai turi sėdėti arti vienas kito, kad dantukai būtų gražūs, lygūs ir be tarpų. Turi būti linksmi, kad ir Julytė užaugtų linksma. Jei išgers, tai būtina po dvi taureles, kad Julytė nešlubuotų. Nuo krikšto tėvų šios dienos elgesio priklausys ir mergaitės būdas, taigi jiedu negali pyktis, nieko nepamiršt, būti linksmi ir garsiai dainuoti, kad Julytė turėtų gražų balsą, kaip kad abu jos seneliai - Jonas Petronis ir a.a. Alfonsas Kasputis.

Pas Garbės konsulą Floridoje (iš kairės): Frank ir Joane Wojcicki, dr. Eugenijus ir ponia Gedgaudai, Rimgailė Zotovienė ir Lietuvos Respublikos garbės konsulas Palm Beach, Floridoje, Stanley Balzekas, Jr. aptaria veiklos planus.

Dainos gera draugė, Regina (Stančikaitė) Polikaitienė jautriai ir beveik iškilmingai išsakė pažadus, visada vykdyti savo apsiimtas krikšto motinos pareigas. Krikšto tėvas Sigitas Vaznelis, senas Virgiaus draugas ir Dainos tolimas giminaitis, prašė visus susirinkusius už mažąją Julytę pakelti taures. Pakilo šimtas taurių ir iš šimto krūtinių nuskambėjo tradicinis "Ilgiausių metų".

Paskutinis žodį tarė Julytės tėvelis Virgis Kasputis. Pasirodo, kad šią savaitę šeimoje buvo ir daugiau švenčių dienų: pirmadienį buvo Dainos gimtadienis, o svečių tarpe esantis brolio sūnus Vytukas kaip tik šią dieną švenčia savo gimtadienį. Bet tai dar ne viskas. Atkreipdamas dėmesį į pyragų stalą, kur tarp puošnių tortų išdidžiai stovėjo triaukštis vestuvinis pyragas, Virgis pranešė, kad jo uošviai Julija ir Jonas Petroniai prieš pora dienų, liepos 26-tą, atšventė savo keturiasdešimtą vedybinę sukaktį, prašydamas dar kartą pakelti taures ir sugiedoti jiems "Valio". Na ir sužė plovimai ir galingai nuskambėjo mūsų vienosėdijoje priimtas Broniaus Budriūno "Valio, valio".

Ponia Uldukienė ir jos padėjėjai paruošė ir patiekė šventiškus pietus, o geriant kavą ir gardžiuojantis tortais, Virgio brolis Rimas, vaikščiodamas tarp stalų, grojo akordeonu. O svečiai, daug neraginami, jam pritarė dainuodami.

Nuostabiai graži buvo Julytės krikštynų - Kaspučių ir Petronių šeimos šventės diena. Apeigose ir puotoje dalyvavę niekuomet jos neužmirš.

Rūta Sakiene

CHICAGO, IL

Sesuo Perpetua Gudaitė, Šv. Kazimiero kongregacijos vienuolė, birželio 25 dieną šventė savo turiningo gyvenimo šimtąjį gimtadienį. Ji gimė Pensylvanijos anglikasių apylinkėje pamaldžių tėvų šeimoje ir buvo penktasis vaikas. Jų šeima kalbėjo tik lietuviškai. Ji buvo išvykusi į Lietuvą, kur 1936-38 metais Vytauto Didžiojo universitete studijavo lituanistiką ir teologiją. Grįžusi į Ameriką dėstė lietuvių kalbą, literatūrą, tautosaką Lietuvos istoriją tuometinėje Šv. Kazimiero akademijoje ir Marijos mergaičių gimnazijoje, taip pat ir lituanistinėse mokyklose. Jos veikla yra gausi įvairiais darbais, įskaitant ir lietuvių kalbos pratimus. Ji dešimtmečius vadovauja vienuolyno bibliotekai su tautodailės skyriumi. Sesele Perpetua domėjosi ir pašto ženklais ir turi savo rinkinį ir priklausė Filatelistų draugijai "Lietuva". Seselei Perpetuai linkime sveikatos ir Visagalio palaimos jos dienoje.

Dr. Petras Kisielius, nors ir pasitraukęs iš aktyvios gydytojo profesijos, bet nesitraukia iš lietuviškosios veiklos barų. Šiuo metu vadovauja lietuvių Bendruomenės 50 metų jubiliejaus paminėjimo komitetui, kuris bus minimas Čikagoje spalio 13 ir 14 dienomis įvairiais nepaprasto pobūdžio renginiais. Jo vadovaujamą komitetą sudaro 20 asmenų, kurie dirba paskirose komisijose, kad šis minėjimas apimtų visas mūsų veiklos sritis.

Lituanistikos Tyrimo ir studijų centre renka medžiagą Pedagogikos katedros docentė

prof. Ramunė Kryžanauskienė. Ji domisi Muzikologijos archyve sukaupia medžiaga apie lietuvių pianistų veiklą užsienyje. Ji, būdama Lietuvos Muzikos akademijos Fortepiono fakulteto dekane, ne tik skaito paskaitas studentams, bet ir daro pranešimus mokslinėse konferencijose ir rašo mokslinius straipsnius.

Prof. Viktoras Sniečkus Amerikos chemikų draugijos suvažiavime Chicagoje rugpjūčio 29 d., McCormick Place salėje, ketvirtame aukšte, skaitys paskaitą ryšium su naujais atradimais sintetinėje organinėje chemijoje. 2001-2002 mokslo metais bus vizituojantis profesoriumi su savo paskaitomis Australijos valstybiniame universitete Canberoje.

Dainavos studijų savaitgalį, rugpjūčio 31 ir rugsėjo 3 dienomis, paskaitas skaitys Vitalija Bogutaitė, Pilypas Narutis, dr. Vytautas Narutis, Zita Prakapaitė, Vidmantas Vitkauskas.

Lietuvių maisto krautuvėje, kurios savininkai yra Vanda ir Algis Morkūnai, 2616 W, 69th St., Chicagoje, galima gauti ne tik ten gaminamus kasdien maisto produktus, bet ir "Dirvą", "Lietuvių balsą" ir kitus laikraščius.

Dr. Danutė Petrauskienė jau trečią kartą atvykusi iš Klaipėdos universiteto, vėl tęsia muzikologinius tyrimus mūsų Muzikologijos archyve. Anksčiau ji parengė knygą "Jeronimas Kačinskas, gyvenimas ir muzikinė veikla" ir paruošė monografiją "Klaipėdos muzikos mokykla".

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS SPAUDA

Jonas Pranas Palukaitis

SAJUNGOS ORGANAS "DIRVA" IR LEIDYKLA "VILTIS"

Po II pasaulinio karo pradėjus svarstyti Amerikos gyvenančių ir į ją atvyksiančių tautininkų susibūrimą vienon organizacijon, iškilo ir būsimosios sąjungos organo reikalingumas. Ryškėjo mintis, kad būtų tikslinga turėti laikraštį, leidžiamą tautininkų kontroliuojamos draugijos, ne privataus asmens, ir "sueuropintą", t.y., pritaikytą ir atvyksiančių ateivių skoniui.

Pirmasis žingsnis ta kryptimi padarytas, dar prieš įsisteigiant Amerikos Lietuvių tautinei sąjungai: 1948 m. spalio mėnesį buvo užpirta Clevelande K. S. Karpiaus leista ir redaguota "Dirva". Formaliu pirkėju pasirašė iš Europos neseniai atvykęs Vin-

Lietuvių leidybos bendrovę" (Ohio Lithuanian Publishing Co.), kuri tebebuvo skelbiama oficialiu "Dirvos" leidėju nuo pat jos įsisteigimo dienos; įstatymų reikalaujamai likvidacinei procedūrai ilgai trunkant, "Ohio Lietuvių leidybos b-vė" dar kelerius metus ir toliau buvo nurodoma laikraščio leidėju.

Tautininkų spaudos reikalai buvo įtraukti į ALT s-gos įstatus ir jau steigiamajame seime buvo išrinkta trijų asmenų komisija, kuri tačiau nepaliko konkrečių veiklos pėdsakų.

Antrasis s-gos seimas 1951 m. gegužės 19-20 dienomis jau įsakmiai nutarė steigti spaudos skyrių, kuris buvo įpareigotas

"Amerikos Lietuvių spaudos ir radijo draugijos Vilties" planas ir pradėta telkti narius.

Plane buvo nurodoma, kad "Vilties" vardas pasirinktas, prisimenant Vilniuje 1907 metais tautinės minties pirmūnų pradėtą laikraštį ir siekiant tęsti viltininkų tradicijas. Draugija pirmoje eilėje yra užsimojusi sudažninti perimtają "Dirvą", vėliau leisti visuomeninį ir kultūrinį žurnalą, vaikams laikraštį ir knygas. Draugijai gal būt teksią organizuoti ir radijo programas, todėl ji pasivadins "spaudos ir radijo draugija".

Pelno nesiekianti draugija kuriama ne akcijų, bet įnašų pagrindu. Įnašas faktiškai reiškia negražinimą auką, tačiau aukotojas tampa draugijos nariu, pagal įneštą sumą gaudamas atitinkamą kiekį (nuo 1 iki 20) balsų draugijos reikalams spręsti. Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, įstojusi kaip ypatingas narys su 1000 dol. įnašu, turi balsų skaičių tolygų 25% visų kitų narių turimo balsų skaičiaus.

Pirmasis "Vilties" d-jos suvažiavimas įvyko Clevelande 1952 m. balandžio 26-27 dienomis. Jį atidarant, jau turėta 150 narių su 10,000 dol. įnašų, kurių dalį sudarė spaustuvės inventorių. Pirmojon valdybon buvo išrinkti dr. Bronius Nemeckas, J. Chmieliauskas, J.J. Bačiūnas, M. Colney-Aukštikalnis ir V. Rastenis. Pirmininku tapo Juozas J. Bačiūnas, reikalų vedėju pakviestas Balys Gaidžiūnas, faktiškai jau nuo 1951 m. rudens tvarkęs draugijos organizacinius reikalus.

"Dirvą" aplankė korespondentai iš įvairių šalių pažiūrėti kaip leidžiam lietuvišką laikraštį. Vienas iš jų buvo lenkas, kuris sakė: "Be reikalo vargstat, Lietuva niekad nebus laisva".

Vlodo Bacevičiaus nuotr.

cas Rastenis, tačiau pirkimo reikalus tvarkė ir pinigų mokėjo Juozas J. Bačiūnas, nedidelėmis sumomis prisidedant Pranei Lapienei ir Motiejui Colney-Aukštikalniui. Pagal sutartį V. Rastenis tuoj pat perėmė "Dirvą" redaguoti, o K.S. Karpiaus įsipareigojo likviduoti "Ohio

organizuoti leidyklą ir palaipsniui siekti tautininkų dienraščio sukūrimo. Išrinktoji komisija išvystė energingą veiklą ir po kelių mėnesių, rugpjūčio 21 d., buvo atlikta pelno nesiekiančios leidyklos registracija Ohio valstijos įstaigose. Tų pat metų spalio 11 d. "Dirvoje" paskelbtas

"Dirvos" 75 metų sukakties metu prie vaišių stalo Ignas Janavičius, Regina Petrauskienė, Dalia Puškorienė, Vladas Plečkaitis, Giedrė Kijauskienė ir Zenonas Dučmanas.

Vlodo Bacevičiaus nuotr.

"Dirvos" 75 metų sukakties metu trys buvę "Dirvos" redaktoriai: Jonas Čiuberkis, Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas.

Vlodo Bacevičiaus nuotr.

Baigus tvarkyti įstatyminius formalumus, 1952 m. rugpjūčio 14 d., metų 33-ju numeriu, "Viltis" oficialiai perėmė "Dirvos" ir "Tėviškėlės" - nuo 1951 m. lapkričio mėn. pradėto leisti mėnesinio priedo vaikams - leidimą. Ta proga paskelbtame įžanginiame straipsnyje jau buvo kalbama ir apie tolimesnius planus:

bet ir būtinybė susirasti žmoniškesnes darbo sąlygas.

Netrukus buvo surastas ir užpirtas namas 1272 East 71 St. adresu. Jį paskubomis pritaikius spaustuvei, nedelsiant persikelta ir 1953 m. gegužės 17 d., dalyvaujant Tautinės s-gos veikėjams ir Vilties d-jos nariams iš įvairių miestų, buvo iškilmingai atidarytas pirmasis "Vilties"

Giedrė Kijauskienė 1991 metų pradžioje, kai "Dirvą" pradėjo rinkti kompiuteriu.

Vlodo Bacevičiaus nuotr.

Viltis tikisi, kad, sutelkusi dar daugiau narių ir įnašų, galės "Dirvos" leidimą dažninti, gerinti "Tėviškėlės" leidimą ir ją padaryti savarankiu laikraščiu. Esamos "Dirvos" patalpos yra ankštos ir plėtimuisi nepatogios. Jau dabar žiūrima, kad būtų galima pastoviau įsikurti, plėsti esamą spaustuvę ir gerinti leidžiamus laikraščius."

Iš K.S. Karpiaus perimta "Dirva" buvo prisiglaudusi nedidelėje spaustuvėlėje (6820 Superior Ave.), kur turėjo savo linotipą ir kitų reikmenų numeriui paruošti, bet sulaužytų puslapių formos buvo vėžamos spausdinti į didesnę slovėnų spaustuvę. Redakcija skurdo vieninteliame dienos šviesą gaunančiame kambaryje, per kurį vien be paliovos vyko judėjimas į užpakalinėje patalpos dalyje veikiančias dvi įmonėles. Tad erdvesnės vietos ieškoti vertė ne vien noras plėsti spaustuvę,

namas: 37-uosius metus einanti "Dirva" pirmą kartą įsikūrė savoje pastogėje. Tačiau namui dar buvo reikalingi tolimesni remontai, be to, perkant ir remontuojant, teko įsiskolinti privatiems asmenims, todėl ateinančius kelerius metus staigesnio žingsnio vengta: mažintos skolos ir įsigyta daugiau inventoriaus.

1957 m. rugsėjo 13-14 dienomis Tabor Farmoje įvyko bendras "Vilties" d-jos ir ALT s-gos valdybų posėdis, kuriame nutarta vykdyti tolimesnę tautininkų spaudos plėtimą: sudažninti "Dirvą" ir įsigyti ofsetinę spaustuvę. Buvo paskelbtas "179 šimtininkų vėjus", raginant pakartoti vilniškės "Vilties" steigėjų žygį. Vėjus buvo sėkmingas: surinkta daugiau nei numatyta 20,000 dol. suma.

"Dirva" pradėta leisti du kartą į savaitę nuo 1958 m.

pradžios. Tą pat vasarą užpirtos erdvesnės patalpos (6907 Superior Ave) ir, pritaikius jas spaustuvės mašinoms. Pirmasis 1959 m. numeris išėjo jau savoje spaustuvėje, savo jėgomis atspausstas.

Nuo 1960 m. pradžios iki 1968 m. rugsėjo vidurio "Dirva" buvo leidžiama triskart per

biomis aukomis, už kurias vėliau buvo užpirtas namas 6116 St. Clair Ave. adresu, tačiau pilnos spaustuvės nepasisekė atkurti. Įsigijus būtiniausias priemones, po gaisro savaitine tapusios "Dirvos" puslapiai ofsetinei technikai -paruošiami savo jėgomis, bet spausdinti vežami į amerikine spaustuve.

tremties, A Geručio parašyta Petro Klimo monografija. 1951-52 m. buvo leidžiama VI. Vijeikio redaguojamas "Dirvos" priedas vaikams "Tėviškėlė", kuri nuo 1953 m. perkelta į Chicago, atskirdama nuo "Vilties" ir tapdama savarankišku "lietuvių vaikų laikraščiu". Ją ten, ir toliau VI. Vijeikio redaguojama, iki 1956 m. galo leido Juozas J. Bačiūnas.

Clevelando visuomenei "Viltis" ir "Dirva" yra organizavusios aukšto meninio lygio renginių: solistų koncertus, Montrealio lietuvių teatro spektaklius, literatūros vakarus, taip pat vietinių meninių sambūrių pasirodymus. Labai populiarūs buvo 1960-61 m. rengti jaunųjų talentų konkursai. Grožinės literatūros bare - "Dirva" 1962 m. skelbė romano konkursą (mecenatas J. Čėsna iš Omahos), nuo 1963 m. kasmet skelbiami novelės konkursai (mecenatas S. Kašlionis iš Chicagos).

"Vilties" draugijai yra vadovavę: Juozas J. Balčiūnas 1952-59 m., dr. Juozas Bartkus 1959-61 m., dr. Vladas Ramanauskas 1961-65 m., Aleksas Laikūnas 1965-73 m., Kazimieras Pocius nuo 1973 m.

1948 m. iš K. S. Karpiaus perimtają "Dirvą" redagavo Vincas Rastenis, nuo 1950 m. rugsėjo 7 d. talkinamas Balio Gaidžiūno, kuris 1952 m. vasario 6 d. perėmė redakciją iš pasitraukiančio V. Rastenio. Sudažninant "Dirvą" į dukart savaitinę, nuo 1958 m. pradžios redakcijon įsijungė Jonas P. Palukaitis, o pereinant ofseto technikon, nuo 1958 m. gruodžio mėn. ir Vytautas Gedgaudas. 1962 m. kovo 29 d. d-jos valdyba atleido vyr. red. B. Gaidžiūną; jo pareigas perėmė v-bos sekr. Jonas Čiu-berkis. 1963 m. pasitraukus J.P. Palukaičiui, "Dirvą" iki suretinimo 1968 m. rugsėjo 15 d. redagavo J. Čiu-berkis su Vyt. Gedgaudu, po tos datos - vienas Vytautas Gedgaudas.

Antanas Mažeika, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos vienas aktyviausių narių ir "Vilties" draugijos valdybos narys, nuolat rūpinasi "Dirvos" reikalais.

Z. Degučio nuotr.

Rūta Sakienė, veikloji Los Angeles lietuvaitė, yra ir "Vilties", kuri leidžia "Dirvą", draugijos valdybos narė.

Z. Degučio nuotr.

savaite. Veik po aštuonerių metų, sparčiai kylant popieriaus ir kitų medžiagų kainoms, paštui kasmet didinant persiuntimo išlaidas, valdyba nutarė laikraščio leidimą suretinti į dvi savaitines laidas.

1975 m. liepos 30-sios naktį "Vilties" draugiją ir "Dirvą" ištiko skaudus smūgis: iš gretimo namo persimetęs gaisras sunaikino namus ir spaustuve. Draugijos nariai ir prijaučiantieji skaitytojai atskubėjo pagalbon su stam-

"Vilties" spaustuvė šalia "Dirvos" yra spausdinusi pačios draugijos ir kitų leidžiamas knygas (pav. kapitalinę A. Smetonos monografiją) bei laikraščius ar žurnalus, kaip "Pasaulio lietuvių", "Laisvąją Lietuvą", "Naująją viltį", "Mediciną" ir kt. Jau netrumpas ir draugijos išleistųjų knygų sąrašas: R. Spalio, V. Alanto, J. Gliaudos, Alės Rūtos, P. Orintaitės romanai, B. Armonienė ir St. Rūkienės atsiminimai iš Sibiro

Kultūros ir politikos žurnalas "Naujoji Viltis" paskutiniu metu

Apie atskiro tautininkų žurnalo reikalingumą buvo kalbėta "Vilties" draugijos steigimo planuose, vėliau dažnai užsiminta dvimėnesiniuose ALT sąjungos seimuose, tačiau idėja tebuvo įkūnyta tik 1970 metais Chicagoje pradėdant leisti "Naująją Viltį".

Žurnalo vardas, kaip redakcija savo išanginiame žodyje skelbė, rišamas su vilniškės "Vilties" tradicijomis (net pabrėžiama: "mes tautininkai, atgaivindami Viltį), nors ir "grynai praktiškais sumetimais (...) kiek pakeistas".

Žurnalo leidėju pasirašo Lietuvos studentų tautininkų korporacija "Neo-Lithuania" ir

Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga. Faktiškai jo leidybą tvarko iš abiejų organizacijų atstovų sudaryta Leidėjų taryba, kurių pirmąją sudarė: T. Blinstrubas, Br. Kasakaitis (adm.), dr. L. Kriaučeliūnas (pirm., jis ir pirmojo nario mecenatas), Vc. Mažeika ir A. Modestas. Tarybos sąstatas, laikui bėgant, truputį keitėsi, ir dabar jį įeina: T. Blinstrubas (pirm.), J. Jurkūnas, Br. Kasakaitis ir M. Valiukėnas.

Redakcinę kolegiją sudaro: dr. J. Balys (pirm.), Al. Laikūnas ir dr. Br. Nemickas. Faktiškai pirmuosius 9 n-rius redagavo dr. J. Balys, vėlesnius - Al. Laikūnas.

Pastaba: Tai ištrauka iš knygos "Tautinės minties keliai", kurią 1979 m. išleido Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga. Spaudos darbą atliko Viltis, Inc.

"LIETUVOS VALSČIAI"

Tęsiama mokslinės kraštotyros monografių serija "Lietuvos valsčiai". Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui skirtą seriją rengia ir leidžia sostinės leidykla "Versmė".

Kaip praneša ELTA, jau išleistos knygos "Žagarė", "Obeliai. Kriaunos", "Plateliai", "Širvintos", "Žiobiškis", neseniai pasirodė dvi didelės apimties lokalinės monografijos "Lygumai.

Stačiūnai", baigiama rengti Raguvo valsčiui skirta knyga, dirbama prie monografijos "Musninkai. Kernavė".

Serijos "Lietuvos valsčiai" knygas galima vadinti buvusių atskirų istorinių Lietuvos administracinių teritorinių darinių enciklopedijomis. XV a. ir XVI amžiaus pradžioje valsčius buvo Lietuvos didžiojo kunigaikščio tįjūno ar vietininko valdoma teritorija, keli valsčiai sudarė pavieta.

1861-1919 m. valsčių sudarė kelios seniūnijos. Tarpukario Lietuvos valsčiuje gyveno vidutiniškai po 5 tūkst. žmonių, po Antrojo pasaulinio karo valsčiai turėjo po 1,5 tūkst. gyventojų. 1948 metais Lietuvoje buvo 320 valsčių. Kaip administracinis teritorinis vienetas valsčius panaikintas 1950 metais.

Kiekvienoje monografijoje supažindinama su aprašomos teritorijos gamta, istorija,

socialiniais ekonominiais pokyčiais, tradicine kultūra, šnektą, tautosaką, buvusio valsčiaus miestelių ir kaimų garsiais žmonėmis. Knygose pateikiama nuotraukų, piešinių, žemėlapių, kitų iliustracijų.

Rengiamoje knygoje "Musninkai. Kernavė", skirtoje Širvintų rajono vietovėms, skaitytojai bus supažindinami su iki 1950 m. buvusio Musninkų valsčiaus senąja istorija ir ją kūrusiais žmonėmis, trijų seniūnijų centru

- Musninkų, Kernavės ir Čiobiškio miestelių, mažesnių kaimų raida, kultūra, žmonių darbai, papročiais ir likimais, įvairiais visuomenės gyvenimo reiškiniiais sovietmečiu.

Iki šių metų rugsėjo mėnesio "Versmės" leidykla laukia Lietuvos žmonių prisiminimų, kitos informacijos, kraštotyros ekspedicijų medžiagos apie Musninkų, Kernavės, Čiobiškio apylinkes ir jų gyventojus.

ELTA

V. Jurkūno medžio raižinys M. Valančiaus "Palangos Juzei".

VYSKUPO M. VALANČIAUS DARBAI SKATINA EITI JO PRAMINTU KELIU

Vyskupas Motiejus Valančius - tai Dievo Apvaizdos dovana mūsų kraštui - devynioliktojo amžiaus ir vėlesnių laikų Lietuvai, - teigia Lietuvos ganytojai. Jų laiškas tikintiesiems, kaip informavo Eltą Lietuvos vyskupų konferencijos generalinis sekretorius vyskupas Jonas Boruta SJ, parašytas vyskupo Motiejaus Valančiaus gimimo 200 metų jubiliejaus proga. 2001-ieji yra paskelbti vyskupo M. Valančiaus metais.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus tarnystė, rašo Lietuvos vyskupai, tokia įvairialypė ir įvairiaspalvė, kad šiandien mes dar nepajėgiame aprėpti jo asmenybės visumos. Įvairiose srityse jo nuveikti darbai mus stebima ir skatina eiti jo pramintu keliu. Pirmiausia - tai apaštalinis uolumas, dirbantis visų mūsų krašto žmonių religinei bei dvasinei pažangai. Šį vyskupo Motiejaus Valančiaus pavyzdį yra priminęs ir popiežius Jonas Paulius II savo laiške Lietuvos vyskupams Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus proga. Šventasis Tėvas rašė, kad Motiejaus Valančiaus vyskupavimas sutapo su liūdnu ir tamsiu laikotarpiu, kai buvo iškilęs pavojus ne tik lietuvių tautinei, bet ir religinei tapatybei. Ir tokioje sunkioje situacijoje vyskupas M. Valančius buvo ne tik rūpestingas ir išmintingas tikinčiųjų ganytojas, bet ir tikras moralinis savo tautos vadovas. Įsipareigojęs atlikti labai svarbų religinės tautos sąmonės atnaujinimo darbą, slapta ir su didele rizika jis organizavo katechizacijos ir švietimo tinklą. Šalia savo motinų vaikai tada išmokdavo skaityti ir rašyti, katekizmo tekstą naudodami kaip elementorių, - rašė popiežius.

Vyskupas M. Valančius

silpnaisiais, tai yra liaudies žmonėmis, jų dvasiniais poreikiais rūpinosi ne mažiau negu galingaisiais. Jo meilė vienodai apėmė visus ganomuosius, nepaisant kalbos ar tautybės, - ne tik lietuvius, žemaičius, bet ir Kuršo latvius, latgalius, lenkiškai kalbančius Lietuvos bajorus.

Daug vyskupas M. Valančius nuveikė liaudies blaivinimo baruose. Tokių pat rezultatų, rašoma Vyskupų laiške, reikalaujama ir iš šių dienų Bažnyčios vadovų, deja, neretai kartu griauinant tų vadovų autoritetą, net kai kuriuos iš jų niekinant. Reikalaujama sėkmės kovoje tik su alkoholizmu ar rūkymu, nematant labai pavojingų ir fundamentalių šių blobybių šaltinių - persisotinimo surogatine masine kultūra, žavėjimosi tik materialine laimės vizija, religinio tikėjimo išblėsimu. Vyskupo M. Valančiaus žodis buvo toks rezultatyvus visų pirma dėl to, kad liaudis buvo tikinti.

Ir šių dienų visuomenės sąmonės blaivumo lygis tiesiogiai priklauso nuo tos visuomenės tikėjimo Kristumi, Evangelija.

Vyskupas Motiejus Valančius visus savo nuopelnus, tarp jų ir sėkmę skelbiant blaivystę, priskirdavo Viešpačiui. "Mielaširdingiausias Dievas stebuklingu būdu įvedė šventą blaivybę", pabrėždavo jis savo ganytojiškuose laiškuose. Ir tuo buvo nuoširdžiai įsitikinęs. Tokio tikėjimo ir pasitikėjimo Viešpačiu trūksta šių dienų mūsų visuomenei.

Te vyskupo Motiejaus Valančiaus minėjimai padeda mums augti, tesustiprina šviesesnės ateities viltį mūsų širdyse ir sielose, baigia savo laišką tikintiesiems Lietuvos vyskupai.

ELTA

NAUJA POEZIJOS KNYGA

"Dirvos" redakcija gavo naują Balio Augino knygą "Namų pašvaistė". Tai autoriaus šeštoji lyrikos knyga. Apie ją taip rašo Lietuvos spaudoje rašytojas Juozas Kundrotas: "Tai knyga, spinduliuojanti tėviškės šviesą!"

Alf. Tyruolis, recenzuodamas šią knygą "Drauge" rašo: "Rinkiny gana gausu originalių įvaizdžių. Gal pati būdingiausia šio rinkinio žymė-eilių šmaikštumas; tai tėviškės namų prisiminimo poezija!"

Dr. Jolita Kavaliūnaitė, pristatydama šią Augino poezijos knygą, sutiko ją taip: "Poeto žvilgsnis apima žemę ir dangų laiko dimensijos plotmėje. Jo pasaulis kartais apsiniaukęs-liūdnas, kartais saulėtas, linksmas, bet visuomet jis gražus, visuomewt jis apšviestas lyriška poeto dvasia!"

Kukli "Draugo" recenzentė, pasirašiusi tik inicialais E.A. apie "Namų pašvaistę" taip atsiliepia: "Vienur autorius prabyla kaip dangus su degančiais sparnais, kitur-kaip senas, raukšlėtas žvejas. Poeto išgyvenimai dvelkia švelniu, skaidriu lyrizmu, o eilėraščių rimuos žaidžia palyginimai ir metaforos.."

(Knyga kainuoja 15 dol. su pasiuntimu - 18.99 dol.)

Balys Auginas

NAKTIES MEDIS

Šią naktį
Net vėjas yra juodas.
Mėnuo nuskendęs
Dausų pelkėse —
Žemėje
Naktis pasodino
Milžinišką tamsos medį -
Jo lapija uždegia
Visą padangę —

Vidunakčio valandą

Nakties medis
Lyg Kalėdų eglutė:
Dega švytinčios
Žvaigždžių žvakutės,
Ir sietyno spindintis šydas
Dengia sapnuojančios
žemės
Tamsųjų veidą —

Kai pabudus aušra

Renka žvaigždes
Nuo dangaus -
Nakties medis
Paskęsta rūkuos,
O šviesos pjūklai
Supjausto medžio
Tamsos liemenį —

Debesų sieliai

Plaukia su nakties
Skiedromis,
O rūko vandenys
Užlieja žemę -
Nakties medis
Sudega aušros židiny —

KELIONĖJE

Diena vis vaikšto
Tais pačiais takeliais,
Naktis -
Pritrūksta sapnų,
O aš - dobilas žalias -
Tarp sausų akmenų —

Metų vynuogės

Sirpsta kaip vynas,
Išsiliejus lyg jūra -
Vienatvė -
Atminimų vainiką
nupynus,
Paskenduolė viltis
Laiko liūnais atplaukia
Į mano užsnūdusią gatvę -

Suskerdėjus, kiaura

Mano kelionių arka -
Ji pamažu į potvynio
Mirties gelmes
Jau grimsta — Ar
besulauksiu aš
Naujų dienovidžių kaitros?

Juk aš visa širdim

Myliu
Tą kietą žemės grumstą,
Kurin priglūsiu poilsui
Po žemiškos audros —

(Iš naujausio lyrikos rinkinio
"NAMŲ PAŠVAISTĖ")

ĮTEIKTOS VILNIAUS MIESTO GARBĖS PILIEČIO REGALIJOS

Vilniaus meras Artūras Zuokas Lenkijos istoriniame Krokuvos mieste gyvenančiam Nobelio literatūros premijos laureatui poetui Czeslawui Miloszui įteikė Vilniaus miesto garbės piliečio regalias.

Įteikimo ceremonija vyko jo namuose Krokuvoje, nes poetas dėl silpnos sveikatos negali atvykti į Vilnių.

Cz. Miloszas Vilniaus merui sakė esąs sužavėtas netikėtu dėmesiu ir nuo šiol save laiką tikru Vilniaus piliečiu. Valandą trukusiame susitikime Vilniaus meras ir nobelistas kalbėjosi apie politines bei kultūrinės Lietuvos aktualijas.

Pasak A. Zuoko, Nobelio premijos laureatas sakė žinąs apie šią savaitę Seimo priimtas pataisas, reikalingas JAV bendrovės "Williams International" ir Rusijos įmonės "Jukos" susitarimui dėl ilgalaikio naftos tiekimo "Mažeikių naftai" įgyvendinti.

Cz. Miloszas Vilniaus merui pristatė šiuo metu jo ruošiamą fotografijų albumą apie Vilnių.

Vienoje nuotraukų įamžintas praėjusiais metais Vilniuje vykęs trijų nobelistų - Cz. Miloszo, lenkų poetės Wislawos Szymborskos ir vokiečių rašytojo Gunterio Grasso bei lietuvių poeto Tomo Venclovos susitikimas bei paminklinės lentos kitam Nobelio premijos laureatui - poetui Josifui Brodskiiui Vilniuje atidengimo momentas.

Cz. Miloszo pageidavimu, ceremonijoje dalyvavo tik Krokuvos vicemeras bei Vilniaus meras su žmona, galbūt keli Lenkijos žurnalistai.

Cz. Miloszui įteiktos Vilniaus miesto garbės piliečio regalias bei tūkstančio litų vertės dovana - Šv. Kristoforo skulptūrėlė, kuri pagaminta iš vientiso gintaro gabalo.

Šiomet 90-ties metų jubiliejų atšventusiam Cz. Miloszui Vilniaus miesto garbės piliečio vardas suteiktas liepos pabaigoje, pritarus Vilniaus miesto tarybai.

Birželį 90-metį atšventęs Cz. Miloszas gimė netoli Kėdainių, Šateiniuose. Dabar Šateiniuose veikia poeto muziejus ir kūrybos centras.

Jaunystę rašytojas praleido Vilniuje, kur sukūrė savo pirmuosius eilėraščius. Po Antrojo pasaulinio karo poetas emigravo į JAV. 1980 metais jam buvo suteikta Nobelio premija.

Sužlugus socializmui, Cz. Miloszas sugrįžo į Lenkiją ir jau kurį laiką gyvena lenkų intelektualų sostinėje Krokuvoje.

Vilniaus garbės piliečio vardas suteikiamas už ypatingus nuopelnus Lietuvai ir Vilniaus miestui. Garbės piliečiui įteikiamas Vilniaus miesto garbės piliečio medalis ir liudijimas, jis užregistruojamas sostinės garbės piliečių knygoje.

Iki šiol Vilniaus miesto garbės piliečiais yra tapę Islandijos užsienio reikalų ministras Jonas Boldvin Hannibalsson (1996 m.), JAV prezidentas Ronald Reagan (1996 m.), dirigentas Mstislav Rostropovič (2000 m.), monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas (2000 m.), JAV Atstovų rūmų pirmininkas Dennis Hastert (2001 m.).

BNS

GIMTOS KALBOS VAIDMUO TAUTYBEI IŠLAIKYTI

R. Spalis

III

(Straipsnis buvo spausdintas 1965 m. Korp! Neo Lithuania išleistoje knygoje; kai kas tinka ir mūsų metui.)

Vaikas, nustojęs sveiko ryšio su tėvais dėka kalbos - vis labiau ir labiau lieka gal ne tiek tėvų ugdomas, kiek gatvės. Suprantama savaime, kad gatvė tam reikalui nėra tinkama vieta. Kartą vienas švietimo vadovas Anglijoje perspėjo jaunuosius mokytojus, girdi, natūralus vaikas, jei jam sąlygos leidžia, gali būti žiaurus ir net to nepastebėti, nors ilgainiui tai gali atsilipti visai jo ateičiai. Anot prof. Adomson iš Londono, grožis, baurumas žodžio, jausmo, veiksmo vaikui iki tam tikro amžiaus neprieinamas, nesuprantamas, tai yra už inteligentiškumo, pagavimo ribų. Taigi dėl tos priežasties reikia skatinti visa tai, ko norima, kad vaikas siektų ir pamiltų, ir tenka laikyti atokiau nuo jo visa tai, ko jis turi nemėgti ir vengti. Mums, tremtiniams, tie žodžiai turi būti didžiai įsidėmėtini. Galime puikiai pasinaudoti jais, perduodami vaikui gimtąją motinos kalbą kartu su meile jai. Toks vaikas, išmokęs tėvų kalbą, nenustos gerbęs tėvų, kartu persisems savo krašto dorovę, pasisems visa tai, kas mus skiria nuo kitų, kuo mes galime didžiuotis ir save ugdyti. Taip auginamas vaikas ne tik be mažiausios žalos savo akcentui pasisavins ir vietinę kalbą, bet kartu išaugs ir vertingas naujo, priglaudusio jį krašto, pilietis. Kad toks dvilypis auklėjimas nėra kenksmingas vietos valstybei, turime eilę patvirtinimų, kurie, tartum graži rekomendacija, turėtų lydėti mūsų pastangas. Tokios knygos, kaip Regulation of conduct ar Crime in America, parodo, kad imigrantų vaikai iš Baltijos valstybių sudaro kol kas patį mažiausią jaunamečių nuskaltėlių procentą. Jau tai verčia didžiuotis ir džiaugtis. Taigi, per gimtąją kalbą į tautinę dorovę, o per ją į vietinę ar pasaulinę gerovę ir dvasinę kultūrą.

Gimtąsios kalbos vaidmuo, tam tikroms sąlygoms veikiančiam, gali iškelti individą iš pilkosios masės ir pastatyti jį į žmonijos priekį, sukelti visuotinę pagarbą, o pačiai tautai, iš kurios kilęs, kuri paskatino jį imtis didvyriško žygio, gali palikti neišdildomą, nemirštamą įspūdį. Neieško-

dami pavyzdžių svetimų tautų gyvenime, prisiminkime tik Darių ir Girėną. Vaikai būdami jie paliko Lietuvą, mokėsi anglų mokyklose, savanoriais stojo į amerikiečių kariuomenę, parodydami savo prisirišimą ir patriotizmą vietos valstybei. Dėl žaizdų, gautų kovos lauke, kraujo ryšys sujungė juos su nauja tėvyne. Tik gimtoji kalba dar laikė juos, tartum grandinė, neleisdama galutinai užmiršti, traukdama jaunuolius iš pilkumos, ruošdama juos ateities žygiams, didvyriškumui.

Darius, paragavęs kare nuodingųjų dujų, sužeistas į šoną, taigi pakankamai patyręs vargo ir sopulio, tačiau išgirdęs, kad Lietuva pavojuje, grįžta į gimtinę ir antrą kartą eina į kovos lauką. Vėliau tautos garbei nutaria susigrumti su okeanu.

Daugelis žmonių praėjo ir išnyko, daugelis nubluko be ženklo, kad žmogumi buvę, anot Adomo Mickevičiaus, tačiau Darius ir Girėnas ne tik atkreipė pasaulio dėmesį į Lietuvą, bet, kas svarbiausia, pakėlė tautos akis į dangų, ir nuo to laiko lietuviai jų nenuleido. Iki sovietų okupacijos sklandyme Lietuva, imant proporcingai pagal gyventojų skaičių, užėmė antrą vietą pasaulyje, nors ir būdama ūkininkų tauta. Taigi didvyriškas žygis, kad ir tragiškas žuvimas, nepraėjo veltui. Jis paliko tautai gilų ir kilnų pėdsaką. Jaunosios kartos neįmanoma auklėti be didvyriškumo, kilnumo pavyzdžių. Neužtenka vien raustis praeityje, istorijoje. Sveika, kai yra čia pat matomų pavyzdžių.

Šiuo metu dėka socialinių ir techninių pasikeitimų prieš jaunuomenę atsivėrė platūs horizontai. Medicina parodė, bent Anglijoje, kad jaunimas fiziškai subręsta daug anksčiau negu prieš dešimt, dvidešimt metų. Dabartinis jaunimas vienu mostu linkęs aprėpti gyvenimą, tas greitis ir pilnas jėgų išnaudojimas dažnai persotina ir atbukina organizmą tiek, kad atėjusi reakcija nustumia į koltumą ir tuštumą. Norėdama pabėgti nuo to beprasmiškumo, jaunuomenė dairosi kokio išganymo ir kartais pasigauna pirmą pasitaikiusį kelią.

Gimtoji kalba ir tautybės išlaikymas tremtyje, reikalaujamas tam tikrų pastangų, dvasinių jėgų mobilizavimo, savaime užpildo tuštumą, apsaugodamas nuo iškrypimo, sužalojimo. Jaunimas natūraliai gali išlieti energiją be apgavimo savęs, nesivaikydamas nesamo idealo. Apleisdami savąją kalbą, tėvai kartais atima vaikui gal tą išganingą kelią ir nenoromis atidaro vartus klystkelin.

Kad vadinami kultūringi kraštai reikalingi reformų, rodo pasibaisėtinais didėjus nuskaltėlių ir nusikaltimų skaičius. Tas neigiamas reiškinys nepraeina nepastebėtas ir kai kas parodo nugarą to tipo gyvenimui.

Raymond Firth knygoje Human types rašo, kad Naujosios Zelandijos vietiniai, vadinami Maori, laimingu

Romualdas Giedraitis, rašytojas, studentu būdamas buvo Neo Lithuania korp. narys, aktyvus skautas, pasitraukęs nuo komunistų, apsigyveno Anglijoje. Pasirašinėjo R. Spalio slapyvardžiu. Išspausdino nemaža savo kūrybos knygų.

būdu nėra išskiriami ar paniekinti ateivių. Maori, tai graži ir išdidi tauta, todėl mišrios vedybos nėra naujiena. Tų vedybų vaikai be mažiausio vargo gali susiliesti su europiečiais, bet autorius rašo, kad mišrių vedybų vaikai dažnai grįžta į Maori grupę, negu susilieja su ateiviais. Greičiausiai juos veikia Maori

dvasiniai turtai, o ne modernūsis mechaninis europiečių gyvenimas.

Žinoma, aš nesiūlau jokio primityvumo, esu už visokeriopą pažangą ir laimėjimą. Tik džiaugiantis tais laimėjimais, drauge reikia sustiprinti ir savo dvasines, protaujančias jėgas, rast tikslą, gyvąjį akstiną, nes tik tau padaro gyvenimą vertingą ir mielą.

Tas pats Raymond Firth pasakė: "Mes nesame patys sau, mes esame Dievo. Jam mes daug skolingi ir mūsų viltis sumokėti tą skolą, sumokant ją kitiems žmonėms". Mano manymu, sakinį galima parafrazuoti, nenusikalstant autoriaus minčiai - savo tautai, savo protėviams. Tie Firth žodžiai tinka ne tik giliai tikintiems, bet ir kitiems kilnios dvasios tautiečiams. Humanistų principas - nedaryk to kitam, kas tau nemielia - vis gyvas. Taigi mes nesame patys sau. Mes gauname ir turime atiduoti. Gauname, tobulinam, perduodame, ir tai yra pasaulio dėsnis. Taigi ir gimtoji kalba neturi mirti. Ji turi būti išlaikyta, perduota, o su kalbos išlaikymu nemirs ir tauta.

(Pabaiga)

Paminklas poetui Maironiui Kauno senamiestyje.

IŠEIVIJOS ARCHYVAI KAUNE

Vida Savičiūnaitė "Lietuvos ryte" rašo, jog į Kauną veikiančią pasaulio lietuvių Išeivijos institutą rengiamasi perkelti JAV lietuvių bendruomenės (LB) archyvus.

Tai palengvintų išeivijos istorijos ir dabarties tyrinėtojų darbą, nes norint nagrinėti archyvinę medžiagą nebereiktų lakioti už Atlanto.

Idėja perkelti išeivijos archyvus į Kauną buvo aptarta Lietuvoje viešint JAV LB kultūros tarybos pirmininkei

Marijai Remienei. Šiam sumanymui pritarė ir Išeivijos instituto vadovas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Egidijus Aleksandravičius.

Jis senokai brandino mintį, kad Kaunas anksčiau ar vėliau turėtų tapti pasaulio lietuvių centru, kuriame būtų tyrinėjama įvairių emigracijos kartų istorija, palikimas ir naujausių laikų išeivių problemos. E. Aleksandravičius norėtų Išeivijos institute

sukaupti memorialinių daiktų fondą bei inicijuoti visų kartų išeivijos klubo veiklą.

Šiuo metu Išeivijos institute saugomi ir tyrinėjami Broniaus Kviklio, Aleksandro Štromo, kitų žymių politikos, kultūros veikėjų išeivijoje sukaupti archyvai, asmeninės bibliotekos. Iki šiol didžioji dalis vertingo emigrantų iš Lietuvos intelektualinio paveldo sukaupta Pasaulio lietuvių archyve Čikagoje.

LIETUVA IR PASAULIS

Atkelta iš 4 p.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, Lietuvoje dabar gali būti apie 20 tūkst. žmonių, galinčių pretenduoti į Vokietijos kompensacijas. Iš Baltijos šalių priverstiniais darbams Vokietijoje daugiausia buvo išvežta Lietuvos piliečių - 68 proc. visų išvežtųjų, iš Latvijos - 25 proc., iš Estijos - 7 proc.

Iš viso karo metais Trečiajame reiche buvo 7,6 mln. svetimšalių darbininkų iš 20 valstybių.

Lietuvos gyventojai pradėti gabenti darbams į Vokietiją 1942 metų sausio 28 dieną. Per trejus karo metus išvežta, skirtingais vertinimais, 51-70 tūkst. žmonių.

AUSTRIJOJE NACIAMS PRIVERSTINAI DIRBUSIŲ LIETUVOS PILIEČIŲ DOKUMENTAI PERDUOTI AUSTRIJOS FONDUI

Daugiau nei šimto Lietuvos piliečių, pretenduojančių į kompensacijas už priverstinius darbus nacionalsocialistinio režimo metais dabartinės Austrijos teritorijoje, dokumentai perduoti austrams, tačiau kol kas neaišku, kada galima tikėtis pirmųjų išmokų.

Per Antrąjį pasaulinį karą Austrija buvo nacistinės valstybės dalis, ir į jos teritoriją priverstiniais darbams buvo atvežti tūkstančiai svetimšalių.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC) nuo praėjusių metų birželio surinko 110 paraiškų kompensacijoms gauti.

Kaip BNS sakė LGGRTC vadovė Dalia Kuodytė, visi dokumentai ir bylos vasaros pradžioje buvo išsiųstos Austrijos "Susitaikymo fondui". Ji nematanti jokių problemų, dėl kurių Lietuvos piliečiams kompensacijos neturėtų būti išmokėtos, tačiau, kad galima tikėtis pirmųjų išmokų, D. Kuodytė pasakyti negalėjo, nes kol kas iš Austrijos negauta atsakymo. Kaip žinoma, pernai Lietuvai ir Austrijai pavyko susitarti, kad Austrijos vyriausybės kompensacijos Lietuvos piliečiams bus išmokamos tiesiogiai, per Lietuvos finansines institucijas.

Dokumentus Austrijos "Susitaikymo fondas" priiminės iki 2002-ųjų balandžio mėnesio, tačiau, pasak D. Kuodytės, pretendentų nebuvo daug, tad visi jie yra perdavę dokumentus.

Austrijos "Susitaikymo fondas" kompensacijų nemokės buvusiems karo belaisviams, internuotiems asmenims, buvusiems Mauthauzeno koncentracijos stovyklos ir jos filialų kaliniams, Dachau koncentracijos stovyklos filialų, kurie buvo šiandieninės Austrijos teritorijoje, kaliniams ir getų kaliniams.

Mauthauzeno koncentracijos stovyklos, Dachau koncentracijos stovyklos filialų, bei getų kaliniams kompensacijas mokės Vokietijos fondas "Atmintis, atsakomybė ir ateitis".

Įpėdiniai kompensaciją gaus, jeigu teisėtas pretendentas mirė po 2000 metų vasario 15 dienos. Esant keliems įpėdiniams, teisę į kompensaciją lygiomis dalimis turi visi įpėdiniai.

Pinigai pretendentams, kurie dokumentus tvarkys per LGGRTC, bus mokami tiesiogiai per Lietuvos finansines institucijas.

Austrija Vidurio ir Rytų Europos valstybių piliečiams, Antrojo pasaulinio karo metais priverstinai išvežtiems darbui į Austriją, ketina išmokėti daugiau kaip 260 milijonų dolerių (1,04 mlrd. litų).

Kaip žinoma, 1938 metais Austriją okupavo nacių Vokietija. Iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos Austrija buvo Trečiojo reicho dalis.

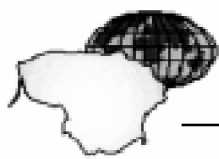
Didžiausias pinigines išmokas gaus priverstinai dirbę sunkius darbus asmenys - po 105 tūkstančius Austrijos šilingų (25,2 tūkst. litų). Prievarta dirbusieji pramonės įmonėse gaus 35 tūkst. šilingų (8400 Lt.), žemės ūkyje - 20 tūkst. šilingų (4800 Lt.) kompensacijas. Išvežtieji priverstiniais darbams asmenys, deportacijos metu buvę iki 12 metų amžiaus, gaus tą pačią kompensaciją, kaip ir jų tėvai. Nacių specialiuosiuose gimdymo namuose gimdžiusios moterys arba priverstinai abortą patyrusios moterys papildomai gaus 5 tūkst. šilingų (1200 litų) kompensacijas.

Iš viso karo metais Trečiajame reiche buvo 7,6 mln. svetimšalių darbininkų iš 20 valstybių.

Lietuvos gyventojai pradėti gabenti darbams į Vokietiją 1942 metų sausio 28 dieną. Per trejus karo metus išvežta, skirtingais vertinimais, 51-70 tūkst. žmonių.

Prievarta dirbo ir koncentracijos stovyklose kalėjo 30 tūkst. Lietuvos piliečių, tarp jų - 10 tūkst. žydų. Karo pabaigoje išlaisvinimo sulaukė tik apie 20 tūkst. lietuvių ir 2-3 tūkst. žydų.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

LIETUVIŲ GRĮŽIMO Į TĖVYNĘ
INFORMACIJOS CENTRAS

EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ LIETUVOJE

48-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė pirmą kartą š.m. liepos 24-29 dienomis vyko Lietuvoje, Kretingos Aukštesniojoje žemės ūkio mokykloje. Atidarymas įvyko čia pat esančiuose Tiškevičių rūmuose su banketu Žiemos sode. Visą renginį organizavo Vokietijos lietuvių bendruomenė ir Lietuvių išeivijos institutas.

Prof. dr. Egidijus Aleksandravičius savo įžanginę kalbą pradėjo pradėjo perskaitydamas Prezidento Vlado Adamkaus sveikinimą studijų savaitei, kuriame jis linkėjo kuo geriausios sėkmės jos dalyviams tęsiant ir puoselėjant tokias svarbias kultūrinės tradicijas.

Vokietijos Lietuvių bendruomenės Valdybos vardu dalyvius sveikinęs Antanas Šiugždinis pažymėjo, kad paskutiniu metu Europos lietuviškųjų studijų savaitė pastoviai vyko Hüttenfelde. VLB valdyba buvo perėmusi organizacinius darbus. Pranešėjai buvo kviečiami iš Lietuvos ir išeivijos. Praėjusiais metais studijų savaitės dalyviai iš klausė 11 pranešimų, išsklavo po apylinkes, Heidelbergą, vakarus leido Romuvos pilies Mažojoje salėje, dainuodami lietuviškas dainas, žaisdami liaudiškus žaidimus, klausydami nuostabaus kvarteto "Collegium" iš Kauno koncerto. Organizatoriams buvo gera proga apsvastyti visus renginio "už" ir prieš". Svarstyto galimybės rinktis rečiau arba apjungti jį su kitu renginiu pvz., Lietuvių kultūros instituto suvažiavimu. Tai nepasirodė gera išeitis. Būtų nedovanotina nustoti rengus Studijų savaites, nes tai yra vienas iš ilgiausiai savo gyvavimo tradicijas išlaikiusių išeivių kultūros renginių. Jų pradžia buvo Lietuvių fronto bičiulių konferencija Tübingene 1953 m., kurioje prof. Antanas Maceina skaitė paskaitą "Rezistencija prieš tremties dvasią". Po metų įvyko pirmoji studijų savaitė. Vėliau prie renginio prisidėjo ateitininkai ir kitos Vokietijos LB visuomeninės organizacijos, globojamos VLB valdybos. Iki 1992 m. šios savaitė vykdavo skirtinguose Europos kraštuose, ir jas rengdavo specialiai tam sudaromos vietinės organizacijos komisijos. Nuo 1993 m. Studijų

savaitės vėl vyko Vokietijoje, Romuvos pilyje, jas globojant Vokietijos LB valdybai.

Palengva artėja renginio jubiliejus. Tačiau reikia pripažinti, kad jaučiama tam tikros krizės. Paskaitininkų surasti dar įmanoma, temų įvairovė taip pat negalima skūstis. Deja, klausytojų susidomėjimas paskutiniu metu gana žemas. Tik galima džiaugtis, kad klausytojų skaičius vis dar buvo šiek tiek didesnis nei paskaitininkų. Nors pasirodė naujų ir jaunų veidų, bet bendra padėtis nekėlė didelio optimizmo. VLB valdyba galutinai apsisprendė laikinai Europos lietuviškųjų studijų savaites organizuoti Lietuvoje, kad aukštinį jubiliejų galima būtų suruošti vėl Romuvoje, VLB valdybos būstinėje. 48 Europos lietuviškųjų studijų savaitė jau vyksta Lietuvoje, Kretingos miestelyje, ir už tai reikia dėkoti organizatoriams prof. Dr. E. Aleksandravičiui, Artūriui Hermanui ir Linui Saldukui už jų įdėtą pastangas, o Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui už finansinę paramą, - kalbėjo Antanas Šiugždinis. Jis taip pat paminėjo, kad anksčiau tokie susiejimai dar būdavo ir gera proga pabūti lietuviškoje aplinkoje, drauge pasisieloti dėl lietuviškų reikalų. Dabar tai jau nėra taip aktualu, nes beveik dauguma praleidžia atostogas Lietuvoje. Todėl studijų savaitės gali daugiau orientuotis į mokslinę pusę, daugiau rūpintis užsienio lietuvių problemomis.

Jau pirmąjį vakarą nuskaubė ir pirmasis dr. Dainos Kuzmickaitės iš Vytauto Didžiojo universiteto pranešimas "Naujausios lietuvių emigracijos tendencijos", kurį ji paruošė savo sociologinių tyrimų, kuriuos atliko lankydama Amerikoje, pagrindu. Po pranešimo sekė klausimai ir diskusijos. Tokia tvarka vyko ir kitų dienų rytiniai bei vakariniai posėdžiai, popietėse pajvairinami ekskursijų po Žemaitiją - Orvidų sodybą, Plungę, Mažąją Lietuvą ir pačią Kretingą, nepalenkiant Pranciškonų vienuolyno, o vakarais buvo ir žemaičių folklorinis ansamblis, akordeono muzikos, dainų. Visi kalbinti studijų savaitės dalyviai vieningai gyrė pranešėjų lygį ir pasirėngimą, juos

sekusias daugelį diskusijų. Ekskursijas labai gyvino tikrai profesionalūs ir įdomūs gidai.

Trumpai informuojant, galime tik išvardinti paskaitininkus, kurie, tikimės daug kam pažystami, ir jų pranešimų temas: jau minėta dr. D. Kuzmickaitė, dr. Ramūnas Lopata "Euroatlantizmas ir Lietuva", dr. Antanas Kulakauskas - "Ką dabartinei Lietuvai reiškia žodis "reforma", dr. Sigitas Urbonavičius - "Ar geri lietuviai verslininkai?", dr. Jūratė Kiaupienė - "Kaip Lietuvą matė Europa XVI-XVII a.", Kristina Nikolajew - "Ar V. Kavolis buvo teisingas teigdamas, jog lietuvių charakteris esąs tarp ištižimo ir kompulsyvos neurozės", dr. Arūnė Arbušauskaitė - "Lietuvos okupantai klaidingi: apsisprendimas ir likimas", Arthur Hermann -

Iš Vokietijos lietuvių istorijos: "Lietuvių kultūros institutas". Vieną iš vakarinių posėdžių vyko simpoziumas -

Tautinis identitetas ir euroglobalizacija". Posėdžius moderavo Prof. dr. E. Aleksandravičius ir A. Hermann.

Pabaigos kalbose liepos 29 dieną netrūko pasidžiaugimų, kad viskas ėjo sklandžiai, įdomiai ir prasmingai. Kalbėtojai dėkojo organizatoriams, pranešėjams ir šeiminkams. Bet, staiga iškilo Aukštesniosios žemės ūkio mokyklos bendrabučio tualetų tema, kai vienas klausytojų konstatavo, kad, nežiūrint visų kitų gerų įspūdžių, antrą kartą jis negalėtų atvykti į tokias sąlygas. Ši pastaba sulaukė audringo pritarimo. Kitais metais studijų savaitę planuojama surengti Pranciškonų vienuolyne įsikūrusiame šv. Antano studijų centre (tai VDU Teologijos fakulteto filialas), kur panašių problemų tikrai turėtų nebūti. Tačiau vienas dalyvių rimtai ar juokais pasakė, kad jam nesvarbu, ar ten vaikšto pranciškonai, ar kas kitas, bet kol savo akimis iš anksto nepamatys, kaip viskas yra, studijų savaitę nedalyvaus.

Dalyvių linksmi veidai leido tikėtis, kad šis šaukštas nepagadino visos statinės, ir po Tautiškos giesmės daugelis pasuko į puikiais orais viliojantį pajūrį.

Žilvinas Beliauskas
Direktorius

DIRVAI AUKOJO

K.Rožanskas, Chicago, IL 65
A.Banys, Bloomfield H MI ... 50
A.Antanėlis, Omaha, NE 25
V.Apanius, Chesterland, OH . 25
V.Kamantas, Grand Rapids MI 15
K.Mitinas, Port Orange, FL ... 15
E.Vincent, Vancouver, WA ... 15
O.Žolynas, Ormond Beach, FL 15
J. Leonikas, St.Pete B., FL 15
E.Bačiulis, Quincy, MA 10
P.Bartkus, Richmond Hill, NY 10
A.Bukšnis, East Lansing MI . 10
J.Radvenis, Los Angeles CA . 10

*Nuoširdžiai dėkojame
visiems aukotojams*

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 16 d. Clevelando ateitininkų darbo metų pradžios susirinkimas įvyks Dievo Motinos parapijoje.

RUGSĖJO 9 d., 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 23 d. Madų paroda "Rudens lapai", rengia skautės Židinietės.

SPALIO 12 d. penktadienį, 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje Lietuvių dienos (JAV LB 50-čio sukaktis), "Ažuoliukų" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 14 d. 10:00 v.r. Dievo Motinos parapijos šventovėje Lietuvių dienų iškilmingos mišios (Dalyvauja organizacijų atstovai su vėliavomis) gieda "Exultate" choras, vad. muz. Rita Kliorienė. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 24 d., 6:30 v.v. Lietuvių Namų viršutinėje salėje - Abiturientų/studentų pagerbimo pokylis.

GRUODŽIO 15-16 d. Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

SUKČIŲ VEIKLA

Pragare turėtų būti speciali vieta sukčiams, kurie apgaulinėja neišmanėlius. Šiuo metu JAV mokesčių mokėtojams yra siuntinėjami valdžios mokesčių nuolaidos (rebate) čekiai. Sukčiai jau spėjo išsiuntinėti žmonėms "oficialiai" atrodančius laiškus, kur jie žada už 17.95 dol. plėtojimo mokestį (processing fee) užtikrinti, kad žmonės tikrai gaus valdžios mokesčių nuolaidos (rebate) čekius. Viena iš tokių sukčių įmonių - "Revenue Resource Center" kaip tik ir stengiasi privilioti neišmanėlius.

Jeį gausite paštų tokį laišką, persiųskite jį adresu: Consumer Protection Section, 30 E. Broad Str., 25th Floor, Columbus, OH 44215-3428.

Mokesčių mokėtojai gaus nemokamai jų mokesčių nuolaidos (rebate) čekius, o sukčiai turėtų mokėti pabaudas.

KOMPIUTERIŲ RINKLIAVA

The Cuyahoga County Solid Waste District ir The Computers of Education Program of Ohio įstaigos sutartinai renka žmonėms nereikalingus kompiuterių įrengimus. The Fall Computer Round-Up - Kompiuterių rudens rinkliava bus rugpjūčio 18 d. šeštadienį,

nuo 9 val. ryto iki 2 val. p.p. - Cuyahoga County Fairgrounds, Berea, OH. Šiai rinkliavai tinka: CPU's, monitors, keyboards, mouses, printers ir software (naudojame šio krašto terminalogiją, G.J.). Taip pat ten bus priimami seni bevieliai telefonai (cell phones) ir jų priedai. Surinkti įnagai bus pagerinti ir išdailinti mokykloms arba perdirbti (recycled). Informacijai kreipkitės į Cuyahoga County Solid Waste District tel 216/443-3749.

PIRMIEJI AMERIKIEČIAI - IŠ JAPONIJOS

Senųjų laikų palikuonys, gyvenę Japonijos salose, gal buvo tie, kurie sausumos keliu iš Azijos atkeliavo ir įsikūrė Amerikos žemyne. Nat'l Academy of Sciences mokslininkai tyrinėjo daugelyje žemės kraštų rastas kaukoles. Iširtos 10,000 žmonių kaukolių kaulų struktūros. Rasta, kad pirmųjų amerikiečių kaukolės buvo artimiausios priešistorinių Jomon ir Ainu genčių žmonėms, kurie prieš tūkstančius metų gyveno Japonijoje. Tai nebuvo žmonės, kurie dabar gyvena Japonijoje. Anot Michigan Universiteto antropologo C. Loring Brace Jomon gentis turėjo europietiškus bruožus kartu su

azijatų įtaka. Tie klajūnai prieš 15,000 metų atkeliavo į Amerikas. Ir maždaug per 1,000 metų jau apsigyveno Pietų Amerikos pietinėse pakrantėse. Jų kraustymosi metu daug šiaurės sričių buvo dar padengta ledu. Tada šios planetos jūrų lygis buvo nukritęs šimtus pėdų. Beringo sąsiaurio, kuris dabar tėra tik apie 60 pėdų gylio, tada iš viso nebuvo. Ten buvo sauskelis iš Alaskos į Sibirą.

Anot C.L. Brace pirmųjų klajūnų bruožai yra matomi Amerikos indėnų gentyse, kaip - Blackfoot, Sioux ir Cherokee. Antroji klajūnų banga keliavo prieš 3,000-4,000 m. Tai buvo kiniečiai, pietryčių azijatai ir mongolai. Jie tikriausiai keliavo valtimis per Beringo sąsiaurį, nes tada jis buvo pilnas vandens iš ištirpusių šiaurės ledynų.

C.L. Brace sako, kad iš šių klajūnų kilo eskimai ir aliutai, kurie ir dabar gyvena šiaurėje. Jei kas jų keliavo į pietus, dabar jų palikuonys yra Navajo indėnai.

PETELIŠKIŲ DARŽELIS

Lake apskrities Metroparkų Penitentiary Glen Gamtos Centre šią vasarą gamtininkai įrengė peteliškių darželį. Adresas: 8668 Kirtland-Chardon Rd., Kirtland, OH.

Jas ten kasdien matysite iki rugsėjo mėnesio vidurio. Joms ten yra parūpintos gėlės su nektaro žiedais, vikšrams maitinti augalai, vanduo ir pastogė. Šiame darželyje bus tik vietinės, Lake Metro-parkuose randamos peteliškių atmainos. Kirtland-Chardon Rd. Yra pasiekiamas iš Rt. 306 arba Sperry Rd. Informacijos tel. 440/256-1404 arba 1-800/889-2099.

GEGUŽINĖS TALKA

Šv. Jurgio parapijos gegužinė ir sugrįžtūvės bus rugsėjo 9 d. sekmadienį, pradedant po Sumos, klebonijos sode. Jai sėkmingai praveisti talkon yra kviečiami savanoriai, kurie paruoštų sodą gegužinei, jį po to renginio išvalytų ir padėtų praveisti įvairius šio renginio užsiėmimus. Registracijos lapus rasite Bažnyčios pirmo aukšto priebutyje, viršuje Bažnyčioje ir salėje.

POPIEŽIAUS JONO PAULIAUS II KULTŪROS CENTRAS

Atostogų kelionių metu aplankykite naująsias Washingtono esantį Popiežiaus Jono Pauliaus II Kultūros Centrą. Ten patirsite jūsų tikėjimo ir dvasios prasmę per nuostabią technologiją ir

sąveiką galerijose, kurios sukels jūsų šeimos pasigerėjimą. Ten matysite Vatikano muziejaus rodomą rinkinį: "Dievo Motina: Menas šlovinantis Mariją". Centre rasite vaikų galeriją, muziejaus prekybą, knygyną ir teatrą. Lankymo valandos: nuo antradienio iki šeštadienio 10 val. Ryto - 5 val. p.p. Šį centrą rasite - 3900 Harwood Rd., NE, Washington DC 20017, netoli nuo Basilica of the National Shrine of the Immaculate Conception ir Katalikų Universiteto. Centrą galite pasiekti telefonu 202/635-5400 arba tinklavietėje: www.jp2cc.org.

MOKESČIŲ LENGVATA

JAV spaudoje išgarsinti valdžios mokesčių nuolaidos (rebate) čekiai jau siuntinėjami pernai mokėjusiems pajamų mokesčius žmonėms. Tie žmonės paklausti, ką jie darys su tais mokesčių nuolaidos čekiais, daugelis teikė visokius atsakymus: - panaudos kredito kortelių skolai mokėti, padės į banką, pasilaikys žiemos šildymo sąskaitoms mokėti, važiuos atostogų kelionėn, ką nors pirks ir pan. Tai vis vienašališki pasisakymai. Yra dar vienas kilnus tikslas - panaudoti tuos mokesčių

Atkelta iš 11 p.

nuolaidos čekius geram tikslui - aukojant tuos pinigus savo parapijai paremti. Už tuos pinigus pernai sumokėjote pajamų mokesčius. Vietoje juos pasilikant sau, paremkite savo parapijos bažnyčią, kur tokia auka bus tinkamai panaudota. Kartu galėsite nurašyti nuo šių metų pajamų mokesčių, kas aišku priklausys nuo jūsų mokesčių stovio.

NAUJO VYSKUPO SUTIKTUVĖS

Clevelando miesto ribose esančios parapijos ruošia sutiktuvių priėmimą vyskupui Roger W. Gries, OSB, rugpjūčio 22 d. trečiadienį, Clevelando miesto vadybos salėje (City Hall Rotunda), 601 Lakeside Avenue, NE, nuo 6:30 iki 8:30 val. vakaro. Visi yra kviečiami susitikti su mūsų srities vyskupu.

Ger. J.

VILNIEČIŲ PORA AUKSO ŽIEDUS SUMAINYS GALVĖS EŽERO DUGNE

Galimybę pirmą kartą Lietuvoje aukso žiedus sumainyti po vandeniu, ežero dugne įrengtame medinių skulptūrų parke, laimėjo vilniečiai Aušra Puriškytė ir Tauras Gaivenis. Konkurso pora-nugalėtoja buvo paskelbta radijo stoties "Lietus" ryto pirmadienio laidoje "Su saule".

Neįprastos vestuvės po vandeniu vyks rugpjūčio 25 dieną. Iš pradžių jaunavedžiai susituoks Trakų bažnyčioje, o visi svečiai ir smalsuliai galės stebėti romantiškas jaunavedžių sutiktuves ant Galvės ežero kranto išikūrusiame kempinge "Slėnyje". Aukso žiedus jaunieji sumainys už kelių šimtų metrų nuo kranto,

ežero dugne įrengtame medinių skulptūrų parke.

Nardymo paslapčių pora mokysis "Lagūnos" klube, o radijo stoties "Lietus" klausytojai bus nuolat informuojami, kaip sekasi jaunavedžiams mokytis nardyti. Vėliau jiems bus įteiktas pažymėjimas, liudijantis apie baigtus nardymo kursus.

Be to, sutuoktelių proga jaunųjų laukia gausybė puikių dovanų: pokylių salė, vestuvių muzikantai ir vakaro vedėjas vestuvėms, didžiulė dvigulė lova iš "Siguldos baldų", gausybė kitų prizų.

ELTA

ŠVEDIJOJE SIAUTĖJA REKETININKAI IŠ LIETUVOS

Švedijoje uogų rinkimu bandęs pinigų užsidirbti

Joniškio gyventojas Marius Mackevičius vos neprarado savo gyvybės.

Nežinomi nusikaltėliai susprogdino Švedijos šiaurėje uogas rinkusio šio 23 metų lietuvio automobilį "Opel Ascona", pranešė "Lietuvos rytas".

Švedijos policija tikru stebuklu vadina tai, kad tuo metu mašinoje miegojęs M. Mackevičius ir kartu su juo buvęs 54 metų vyras liko gyvi. Abu vyrai atsipirko tik šoku ir lengvais įbrėžimais.

Pasak netoliese esančio Jokmoko policijos ekspertų, sprogmenis po automobiliu padėję nusikaltėliai puikiai išmanė savo darbą. Lietuvių gyvybę išgelbėjo tai, jog per stebuklą nesprogo automobilio benzino bakas.

Anot Švedijos pareigūnų,

uogų rinkėjai Lietuvių reketininkams moka nuo 100 iki 200 dolerių (400-800 litų) per mėnesį.

Prieš metus netoli Jokmoko buvo apšaudytas Lietuvos piliečių automobilis. Juo važiuavę du vyrai ir viena moteris nenukentėjo.

Švedijos pareigūnų teigimu, šiemet nebuvo išduotas nė vienas leidimas užsieniečiams rinkti uogas.

Tačiau, neoficialiais duomenimis, Švedijos miškuose šiemet uždarbiauja apie 30 tūkstančių Baltijos šalių ir Lenkijos piliečių. Jie į šalį atvyko kaip turistai, kurie be vizų šioje Skandinavijos valstybėje gali gyventi tris mėnesius.

BNS

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel.: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIŅŲ Į LIETUVĄ - 2001

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis
Atstovaujama FINNAIR. SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Žvirblienė

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Nefl Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530